

INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER

ÅRSBERETNING 2007

LÆS OM:

IMR'S 20-ÅRS JUBILÆUM
RACISMEN TRIVES I EUROPA
DOMSTOLE BØR ÆNDRE PRAKSIS
HAR POLITIKERE MERE YTRINGSFRIHED END ANDRE?
OL I KINA OG MENNESKERETTIGHEDER
FOLKEDRABSTURISME?

TEMA: OVERVÅGNING

LÆS OGSÅ OM: NY KONVENTION OM TVUNGNE FORSVINDINGER MEDBORGERSKAB I FOLKESKOLEN DISKRIMINATIONSSAG

INDHOLDSFORTEGNELSE

03	Forord: Status
04	Virksomheder har et socialt ansvar
04	OL i Kina og menneskerettigheder
06	Hvordan en mobiltelefon kan fremme kvinders rettigheder i Uganda
06	IMR's nye hjemmesider
07	Nordisk kampagne: Keep them safe!
08	Nej, fru minister
09	Ny konvention om tvungne forsvindinger
10	Totalforbud mod tørklæder er diskrimination
10	Racismen trives i Europa
11	Danskerne vil have mere mangfoldighed
11	IMR sætter mangfoldighed i højsædet
12	Har politikere mere ytringsfrihed end andre?
13	Shell-rapport anbefaler IMR
13	Redskaber til mangfoldighedsledelse
16	Kvindehandel er alles ansvar
18	IMR opbygger fælles indsats mod diskrimination
19	Irak på standby
21	Danmark støtter Nepal med demokrati
24	Status over menneskerettigheder i Danmark
26	Afghanistan: En tur til nabobyen er livsfarlig
27	Domstole bør ændre praksis
28	Tema: Overvågning
32	Civilsamfund sikrer pluralisme
32	Folkedrabsturisme?
33	Reform af lovgivning og statsinstitutioner
34	IMR's 20-års jubilæum
38	Forny de danske regler om indfødsret
39	Konferencer, seminarer og offentlige møder
41	Kurser og gensidig udveksling
42	Diskriminationssag
43	Adgang til retssikkerhed
44	En åndelige mentor
44	Forskningsprojekter 2007
45	Økonomi
46	IMR i tal

FORSIDE: Sandrew Metronome har venligst udlånt dette foto fra den tyske prisbelønnede film *De Andres Liv* (*Das Leben der Anderen*), der fortalte en historie om det overvågede DDR-regime. Har Danmark fået en rem af huden desangående?
Læs temaet på side 28-31.

STATUS: SÅ GIK DER 20 ÅR – OG ET LILLE FARVEL

Morten Kjærum
Direktør
Institut for
Menneskerettigheder

Arbejdet i 2007 var kendetegnet ved mange projekter med samarbejdspartnere i Danmark og internationalt. Det lykkedes IMR's medarbejdere at komme i dialog med dem, som får deres rettigheder krænkede, og dem, som overtræder

andres rettigheder, og desuden at skabe en platform platforme for dialog mellem begge parter. I alle disse aktiviteter stod menneskerettigheder og demokrati i fokus, uanset det gjaldt nye internationale projekter eller nye nationale initiativer. Det var samtidig IMR's 20 års jubilæum, hvor vi kiggede både bagud og fremad med en række arrangementer, udgivelser og en ny arbejdsstruktur for hele institutionen. Årsberetningen viser 2007 i glimt fra IMR's forskning, informations- og dokumentationsarbejde, fra vores uddannelsesstilbud og fra vores nationale indsats og de mange internationale aktiviteter.

IMR har arbejdet med demokratifremmende projekter i mange forskellige lande. Derfor ser instituttet det som et positivt redskab at styrke det danske engagement i bl.a. Irak i retning af mere målrettet hjælp til demokrati, og til at udvikle det irakiske samfund med bl.a. et bedre uddannelsessystem, et bedre retssystem og bredere viden om menneskerettigheder. Alt sammen noget som Danmark har stor erfaring med. Men IMR har også opfordret til, at de afviste irakere bliver en del af det danske samfund mens de kvalificerer sig med uddannelse og arbejds erfaring. De afviste irakere bør bo i kommunerne, så de kommer ud på danske arbejdspladser og børnene ind i skolesystemet. Behandlingen af disse mennesker har længe været uværdig og ord som respekt, empati og medmenneskelighed må snart igen finde vej i den danske udlændingeadministration.

Dialog er en af hovedingredienserne i arbejdet med at fremme og beskytte menneskerettigheder, at dele erfaringer med hinanden og lære af hinanden. Det er også udgangspunktet for et initiativ om en arabisk-europæisk menneskerettighedsdialog for nationale menneskerettighedsinstitutioner, som IMR startede sammen med vores jordanske kollegaer. Der blev skabt et forum, hvor man diskuterede temaer med global relevans, såsom terrorisme, kønsligestilling og diskrimination. Fx er diskrimination på globalt plan den mest almindelige overtrædelse af menneskerettighederne, hvad enten det drejer sig om køn, race, seksuel orientering, religion m.v. Samtidig er diskrimination en af de hyppigste årsager til verdens alvorlige konflikter. Drøftelser af dette i både den arabiske verden og i Europa kan forhåbentlig medvirke til, at vi alle bliver bedre til at bekæmpe diskrimination. Det er sådan, IMR forbinder egne erfaringer med hensyn til internationalt med det internationale arbejde med vores nationale engagement og vice versa.

I 2007 var det også tid for status for FN's nye menneskerettighedsråd. Der har været rejst kritik af Rådet i løbet af dets første leveår, og det er vigtigt at holde et vågent øje med dets arbejde. Men Rådet har vist sit potentiale ved bl.a. at vedtage en konvention om beskyttelse af personer mod ufrivillige forsvindinger og en erklæring om oprindelige folks rettigheder. Derudover har man påbegyndt en ny procedure, hvor alle lande skal eksamineres regelmæssigt. I løbet af det første år er noget gået godt, andet dårligt. Det vigtige er dog, at der er skabt nogle rammer, som rummer muligheder. Godt er det også, at EU-landene er begyndt at forholde sig mere proaktivt til Rådet og deltager mere aktivt i debatterne. Det er vigtigt at have et sådant internationalt dialogforum.

Når man skal finde veje for at sikre beskyttelsen af menneskerettigheder, er det nødvendigt med viden, så politikker og debatter ikke udvikler sig på subjektive opfattelser. Det kan medføre fejlslagen lovgivning og praksis, som har alvorlige menneskelige konsekvenser. Derfor er jeg glad for den seriøse forskning, som altid har været kendetegnende for IMR, der i 2007 kunne præsentere to ph.d.-afhandlinger. En om statsborgerskab og en anden om terrorisme og menneskerettigheder. To mere er på vej om henholdsvis handikappedes rettigheder og om den nye teknologiske muligheder og risici i forhold til menneskerettighederne. At viden kan flytte rigtig meget, har IMR bl.a. dokumenteret gennem vores store Human Rights and Business-program, som har fået en unik international position.

Det er eksempler som disse fra Danmark og den store verden, som har fyldt IMR-medarbejdernes kalendere i 2007. Og det er samtidig det sidste år for mig som direktør i IMR. Jeg starter i 2008 som direktør for Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder. Det bliver en spændende opgave at opbygge det nye agentur. Agenturet skal analysere og rådgive om implementering af EU's Menneskerettighedscharter og samtidig skabe synergi mellem den nye institution og en række netværk af aktører i medlemslandene. Det vil ske i fællesskab og i dialog med både EU's institutioner, regeringer og menneskerettighedsaktører. I dette arbejde vil jeg bruge de mange erfaringer, som jeg har høstet i det arbejde, som Institut for Menneskerettigheder i Danmark har udviklet igennem 20 år.

Jeg vil gerne slutte med en varm tak til medarbejderne, som har båret IMR frem til den flotte placering, som institutionen har i dag både ude og hjemme. Tak til bestyrelsen for støtte og for at udstikke kvalificerede retningslinjer for IMR's arbejde. Tak til IMR's råd, som en stimulerende dialogpartner. Tak til vores kolleger i DCISM og DIIS, der har udvidet vores horisont. En stor tak til de mange partnere i Danmark og internationalt, som med stor energi, mod, kreativitet og opofrelse har været med til at kæmpe for vores fælles mål, nemlig en verden, der viser stadig større respekt for det enkelte menneske.

FOKUS PÅ KINA

VIRKSOMHEDER HAR ET SOCIALT ANSVAR

I en årrække har flere danske virksomheder og kommuner købt billig granit fra Kina. Granit, som er udvundet under yderst kritisable og sundhedsskadelige arbejdsforhold. Der er et eksempel på diskussionen om, hvorvidt virksomhederne har et socialt ansvar i deres stigende brug af udenlandske leverandører. I Institut for Menneskerettigheder (IMR) mener man ikke, at de danske virksomheder længere kan påberåbe sig uvidenhed og dermed overlade ansvaret til de lokale myndigheder.

- Der er efterhånden så meget fokus på det her emne, at de virksomheder, der fx køber granit i Kina, bør være klare over risiciene, siger Allan Lerberg Jørgensen. Han er rådgiver i Human Rights and Business ved IMR og rådgiver internationale virksomheder om, hvordan de kan undgå at komme på kollisionskurs med menneskerettighederne, når de samarbejder med leverandører i bl.a. Kina. Allan Lerberg Jørgensen anbefaler det såkaldte CSR-kompas, som er et gratis internetværktøj, der kan hjælpe internationale virksomheder til at manøvrere socialt, miljømæssigt, og etisk forsvarligt på det globale marked. Men han understreger samtidig, at det i dag stadigvæk er helt op til den enkelte virksomhed, hvorvidt man vil gøre noget.

- Der er tale om et frivilligt ansvar fra virksomhedernes side. I det her tilfælde er det den kinesiske regering, der har pligt til at sikre de kinesiske virksomheders arbejdsmiljø. Men det kan de danske virksomheder ikke bruge til ret meget. For enhver ved, at det gør Kina ikke, og derfor forventer de danske virksomheders kunder, medarbejdere og andre interessenter i stigende grad, at virksomhederne påtager sig ansvaret for at styre det, siger Allan Lerberg Jørgensen.

Følg det svenske eksempel

Han mener, at det især er problematisk, når kommunerne – og dermed den danske stat – ikke påtager sig et ansvar og undersøger arbejdsforholdene, inden de indgår et samarbejde med en udenlandsk leverandør. Han så gerne, at de følger det svenske eksempel. - Flere af de svenske kommuner stiller nu krav til udenlandske leverandører om at bevise, at arbejdet foregår i et sikkert og sundt arbejdsmiljø i overensstemmelse med de konventioner, som Sverige har underskrevet. Og betingelserne er indskrevet i selve kontrakten, fortæller Allan Lerberg Jørgensen.

OL I KINA OG MENNESKERETTIGHEDER

Institut for Menneskerettigheder (IMR) har arbejdet i Kina i flere år, og i 2007 tog vi fat på situationen vedrørende Kinas værtskab for de olympiske lege i 2008. IMR lagde op til debat, om OL i Kina bør sikre sociale indikatorer for fremtidens lege og andre store begivenheder, fordi der bl.a. i medierne var oplysningen om bl.a. tvangsfjernelser af menneskeret for at rydde bydele til fordel for de officielle OL-arealer.

Institut for Menneskerettigheder afholdt mandag den 18. juni et offentligt møde, hvor David Westendorff skulle diskutere de sociale omkostninger ved afholdelsen af OL i Beijing. Westendorff er en af de forskere, som gennem flere år har arbejdet, med de sociale implikationer, der opstår i forbindelse med forberedelserne til OL i Beijing.

- Det er vigtigt at få dokumentation for oplysninger om tvangsfjernelser i Kina i forbindelse med OL, forklarer seniorforsker Hatla Thelle fra IMR.

- Vi håber, at debat og forskning kan få OL-komiteen til at overveje om hvilke retningslinjer der skal være for OL-arrangementer i fremtiden, så værtslande og OL-toppen inddrager sociale indikatorer, og man undgår, at folks boligrettigheder krænkes, slutter hun.

Store internationale begivenheder som OL har mange gange før spillet negativt ind på beskyttelsen af menneskerettighederne, og det er denne problematik, David Westendorff diskuterede på mødet.

IMR har igennem hele 2007 og i 2008 haft fokus på OL og Kina.

INFO

www.menneskeret.dk/tema/tema+om+Kina

HVORDAN EN MOBILTELEFON KAN FREMME KVINDERS RETTIGHEDER I UGANDA

Rikke Frank Jørgensen er ph.d-stipendiat på Institut for Menneskerettigheder. Hun besøgte i efteråret 2007 Uganda for at undersøge, hvordan informationsteknologien og især internettet kan bruges af civilsamfund rundt om i verden til at styrke deres menneskerettigheder.

- I Uganda er der i de seneste år opstået et stort kvindenetværk kaldet Wougnet. Det hele startede i år 2000, da en ildsjæl ved navn Dorothy Okello, som har en ingeniøruddannelse og it-baggrund, oprettede en mailingliste, der skulle gå ud til kvindeorganisationerne i Uganda. Formålet var at styrke dem i, hvordan de kunne bruge nettet til at samarbejde og hjælpe hinandens emner på den politiske dagsorden. Det var især kvinders rettigheder i Uganda, som var i fokus. Og det lille projekt, som hun startede for syv år siden, er nu blevet til et netværk med over 100 organisationer i Uganda og med link ud til internationale organisationer. Arbejdet går ud på at få information ud til kvinder, der kan hjælpe dem til at få et bedre liv. Det kan være, hvordan man beskytter sig imod hiv og Aids. Men også i forhold til landbrugsinformation og i forhold til entreprenører, der vil skabe nye små virksomheder med brug af it.

Rikke Frank Jørgensen besøgte et projekt i det nordlige Uganda, der hedder Apac. Kvindeundertrykkende. Fattigt. Her var grupper af kvinder blevet udstyret med en radio og en mobiltelefon.

- Hver morgen tager en journalist fra Radio Apac rundt i landområdet og indsamler spørgsmål fra kvinderne. Og hver eftermiddag bliver der så sendt et program, der hedder Farmers News, hvor journalisten hiver folk i studiet, som specifikt kan svare på spørgsmålene. Imens sidder kvinderne ude omkring samlet om radioen og kan sms'e yderligere spørgsmål ind til studiet. Så man bruger altså mobiltelefon og lokalradio i en meget tilgængelig form til at give kvinderne nogle konkrete svar på spørgsmål, de har brug for i det daglige arbejde.

- En interessant sideeffekt ved projektet, som man ikke havde forudset, er, at kvinderne har fået mod på at deltage aktivt i det politiske liv. Ved sidste kommunalvalg var der flere af dem, som stillede op og var aktive i den lokale politiske debat. Så jeg synes, det er et fint projekt, fordi det viser, at man med meget få midler - vi taler om nogle radioer og mobiltelefoner og en engageret lokal radiostation - faktisk kan øge den lokale adgang til information betydeligt.

INFO

Læs hele interview med Rikke Frank Jørgensen om projektet, der via adgang til information giver mulighed for deltagelse i det demokratiske liv og dermed en anden økonomisk, social og kulturel selvstændighed for kvinderne.
www.menneskeret.dk/nyheder/arkiv/nyheder+2007/hvordan+en+mobiltelefon+i+uganda+kan+fremme+kvinders+rettigheder

IMR'S NYE HJEMMESIDER

Institut for Menneskerettigheder (IMR) fik i 2007 to nye hjemmesider

IMR's to største hjemmesider: humanrights.dk og menneskeret.dk blev lagt sammen for at kombinere den faglige styrke i humanrights.dk med den brede formidling i menneskeret.dk. [Humanrights.dk](http://humanrights.dk) bliver instituttets nye engelsksprogede hjemmeside og menneskeret.dk den dansksprogede. Der vil være forskelle i fx nyhedsartikler på de to hjemmesider, men alle faktuelle informationer om IMR's arbejde findes på begge hjemmesider.

INFO

Se mere på www.menneskeret.dk og www.humanrights.dk

NORDISK KAMPAGNE: KEEP THEM SAFE!

20 humanitære organisationer i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige lancerede den 25. september 2007 en fælles nordisk kampagne: "Keep Them Safe". Kampagnen sendte en kraftig opfordring til de nordiske landes myndigheder om at følge anbefalingerne fra FN's Flygtningeorganisation (UNHCR), som endnu engang henstillede, at flygtninge fra det sydlige og centrale Irak får asyl. Tidligere statsminister Anker Jørgensen, forfatter og folketingskandidat Paula Larrain, socialrådgiver og forfatter Hanne Reintoft, instruktør og skuespiller Flemming Jensen og skuespiller Peter Mygind var alle blandt dem, der i efteråret 2007 valgte at sende en besked til de danske myndigheder:

- Mennesker, som flygter fra områder præget af vold og væbnet konflikt, kan ikke opnå effektiv beskyttelse i de nordiske lande. Problemet er, at asylansøgere skal påvise, at de i særlig grad er konkret og individuelt forfulgt. Uden den dokumentation kan en person ikke blive anerkendt som flygtning i Danmark. Personer, som ifølge UNHCR har behov for international beskyttelse, må derfor se sig selv henvist til meningsløs venten i årevis med begrænsede rettigheder og en uafklaret fremtid, siger asylretseksperter i IMR, Kim U. Kjær.

Udover Det Danske Institut for Menneskerettigheder bakkede også Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors, Amnesty International og FN-Forbundet op om den danske del af "Keep Them Safe"-kampagnen.

Organisationerne sendte dermed en direkte opfordring til de danske myndigheder om at give beskyttelse til personer,

som er nået til Danmark på flugt fra verdens brændpunkter, for eksempel Irak. Danmark bør som minimum følge FN's flygtningeorganisation UNHCR's anbefalinger i behandlingen af asylsager. Allerede i december 2006 anbefalede UNHCR at give asyl til irakere fra den centrale og sydlige del af Irak. Det budskab har UNHCR gentaget flere gange, senest i august 2007. Alligevel sad der stadig over 500 irakere ved udgangen af 2007, og ventede på danske asylcentre i et tomrum uden en afklaring af deres fremtid, uden ret til at arbejde og til at forsørge sig selv og deres børn – og uden reel mulighed for at vende hjem. I 2007 fastslog desuden Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, at de europæiske landes myndigheder skal tage UNHCR' anbefalinger i betragtning ved vurdering af asylsager, og at personer, der tilhører en bestemt befolkningsgruppe, som er særlig udsat for grove overgreb i hjemlandet, ikke behøver at bevise, at de er individuelt forfulgte. De danske organisationer bag kampagnen sendte derfor en kraftig opfordring til de danske myndigheder om at ændre deres praksis nu og give beskyttelse til dem, der reelt er forfulgte.

- Vi mener, at Norden burde gå foran og give retten til asyl værdi og substans i stedet for at underminere den, fastslår Kim Ulrik Kjær.

INFO

Læs mere om kampagnen, der samlede over 14.000 underskrifter:
www.keepthemsafe.org/cy_infodk.php

NEJ, FRU MINISTER!

IMR var uenig med familie- og forbrugsministeren

I et notat til Folketinget i 2007 konkluderer Institut for Menneskerettigheder (IMR), at den nuværende lov om børnetilskud til eneforsørgere er i strid med FN's konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder og med FN's børnekonvention.

Ifølge loven kan eneforsørgere få et særligt børnetilskud, som eneadoptanter ikke er berettiget til. Og det er der, problemerne opstår, forklarer Anette Faye Jacobsen, der er specialkonsulent hos IMR.

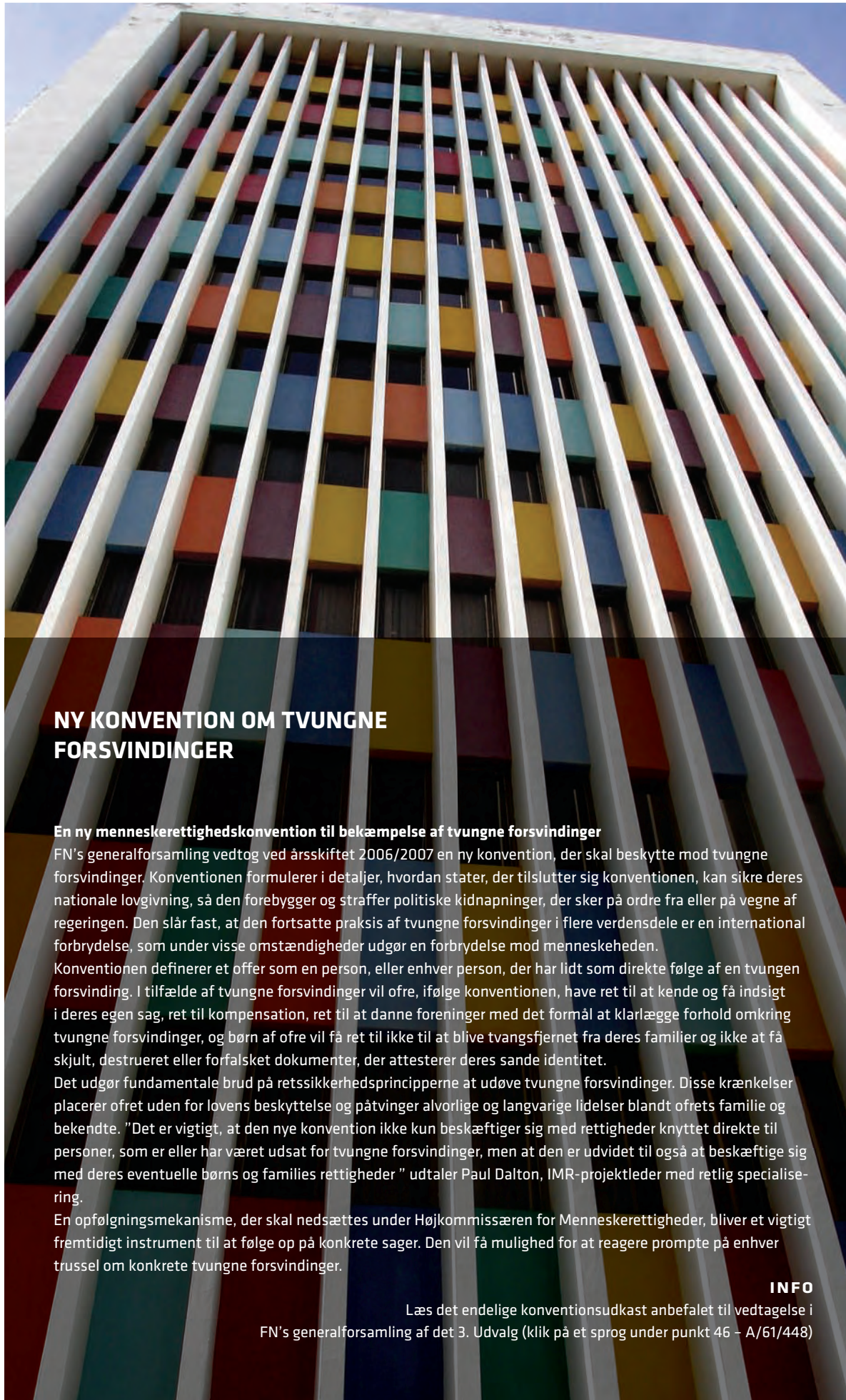
I forbindelse med en debat i Folketinget svarede familie- og forbrugerminister Carina Christensen på IMR's notat. Ifølge ministeren er den gældende lov ikke i strid med menneskerettighederne.

Hun henviste bl.a. til, at loven oprindeligt har sigtet til, at det særlige børnetilskud skal kunne udbetales uafhængigt af, om moderen kan eller vil oplyse faderens navn. Dermed handler det ifølge ministeren ikke om eneforsørgerens økonomi. Det svar skyder ved siden af, mener IMR.

- Sagens kerne er, at vi med børnetilskudsloven har valgt at give eneforsørgerfamilier bedre økonomiske og sociale vilkår, undtagen når det gælder eneadoptanter. Det er ulovlig forskelsbehandling og klart i strid med menneskeretten, fastslår Anette Faye Jacobsen. IMR's specialkonsulent refererer samtidig til, at lovens formål også er at sikre barnets tarv, og at det vil være i strid med FN's børnekonvention at forskelsbehandle mellem adopterede og ikke-adopterede børn.

INFO

Et flertal i Folketinget besluttede 1. juni 2007, at eneadoptanter fortsat ikke har ret til at få det særlige børnetilskud.

NY KONVENTION OM TVUNGNE FORSVINDINGER

En ny menneskerettighedskonvention til bekæmpelse af tvungne forsvindinger

FN's generalforsamling vedtog ved årsskiftet 2006/2007 en ny konvention, der skal beskytte mod tvungne forsvindinger. Konventionen formulerer i detaljer, hvordan stater, der tilslutter sig konventionen, kan sikre deres nationale lovgivning, så den forebygger og straffer politiske kidnapninger, der sker på ordre fra eller på vegne af regeringen. Den slår fast, at den fortsatte praksis af tvungne forsvindinger i flere verdensdele er en international forbrydelse, som under visse omstændigheder udgør en forbrydelse mod menneskeheden.

Konventionen definerer et offer som en person, eller enhver person, der har lidt som direkte følge af en tvungen forsvinding. I tilfælde af tvungne forsvindinger vil ofre, ifølge konventionen, have ret til at kende og få indsigt i deres egen sag, ret til kompensation, ret til at danne foreninger med det formål at klarlægge forhold omkring tvungne forsvindinger, og børn af ofre vil få ret til ikke til at blive tvangsfjernet fra deres familier og ikke at få skjult, destrueret eller forfalsket dokumenter, der attesterer deres sande identitet.

Det udgør fundamentale brud på retssikkerhedsprincipperne at udøve tvungne forsvindinger. Disse krænkelse placerer ofret uden for lovens beskyttelse og påtvinger alvorlige og langvarige lidelser blandt ofrets familie og bekendte. "Det er vigtigt, at den nye konvention ikke kun beskæftiger sig med rettigheder knyttet direkte til personer, som er eller har været udsat for tvungne forsvindinger, men at den er udvidet til også at beskæftige sig med deres eventuelle børns og families rettigheder" udtaler Paul Dalton, IMR-projektleder med retlig specialisering.

En opfølgingsmekanisme, der skal nedsættes under Højkommissæren for Menneskerettigheder, bliver et vigtigt fremtidigt instrument til at følge op på konkrete sager. Den vil få mulighed for at reagere prompte på enhver trussel om konkrete tvungne forsvindinger.

INFO

Læs det endelige konventionsudkast anbefalet til vedtagelse i FN's generalforsamling af det 3. Udvalg (klik på et sprog under punkt 46 - A/61/448)

TOLTALFORBUD MOD TØRKLÆDER ER DISKRIMINATION

I løbet af 2007 blev muslimske kvinders tørklæder og tørklædeforbud debatteret livligt, og gang på gang måtte Institut for Menneskerettigheder (IMR) kommentere synspunkterne. Et generelt forbud mod at bære tørklæder eller give hånd vil være diskrimination, lød det fra IMR. Hvis en arbejdsgiver afviser en jobansøger, der fx ønsker at bære tørklæde i arbejdstiden, eller som hilser på en anden måde end ved at give hånd, så kan der være tale om en overtrædelse af loven om forbud mod forskelsbehandling på grund af etnicitet, tro og religion. Afvisning af fx tørklæder kan kun komme på tale, hvis arbejdsfunktionerne ikke kan udføres af en medarbejder i tørklæde. Og det varierer jo fra sag til sag, hvornår et tørklæde faktisk forhindrer den ansatte i at udføre sit arbejde. Et generelt forbud mod tørklæder vil derfor være usagligt, oplyser IMR med reference til grundlovens § 70, hvori der står, at ingen må begrænses i deres rettigheder med henvisning til trosbekendelse og oprindelse. En generel begrænsning i adgangen til arbejdsmarkedet for bestemte religiøse grupper strider mod dette forbud i grundloven. Det understreges, at accepten af tørklædet er et eksempel på et tiltag, der kan medvirke til at få kvinder ud på arbejdsmarkedet og i uddannelse, og altså på den måde bidrage til integration i det danske samfund.

RACISMEN TRIVES I EUROPA

Flere og flere anmelder racistisk vold i Danmark. Det viste en 2007-rapport fra EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) - det tidligere EUMC. Rapporten viser en stigning i indberetninger om racistisk vold på gennemsnitlig 70 pct. over en femårig periode. De danske tal dækker over en stigning fra 28 indberetninger i 2000 til 85 i 2005.

Men på trods af stigningen er antallet af indberetninger stadig lavt i forhold til fx Sverige og Norge. Dette skal dog nødvendigvis ikke ses som udtryk for, at der er mindre racistisk vold i Danmark, påpeger instituttet.

- Vi ser på det med gravalvor, når folk bliver udsat for racisme. Men man kan også se stigningen som positiv, fordi det kan betyde, at flere tør anmelde det. Mange etniske minoriteter er gennem medierne blevet opmærksomme på, at de kan klage, hvis de bliver udsat for racisme, siger Mandana Zarrehparvar, specialkonsulent hos IMR.

I Danmark er det forholdsvist nyt, at man systematisk registrerer racistisk kriminalitet og vold. Derfor giver de

danske tal ikke nødvendigvis et realistisk billede af, hvor omfattende problemet er. Samtidig er de udsatte grupper måske ikke bevidste om deres rettigheder og muligheder for at klage.

- Jeg tror, at det kun er toppen af isbjerget, for man ved ikke reelt, hvor store tallene er. Mange tør måske ikke anmelde det, hvis de kommer fra lande, hvor man ikke har tillid til ordensmagten, siger Mandana Zarrehparvar.

I rapporten peger FRA også på, at det er inden for områderne arbejdsmarked, bolig og uddannelse, at problemerne er de største. Ifølge rapporten handler det bl.a. om, at EU-borgere ofte bliver diskrimineret inden for disse områder, hvis de har et fremmedklingende navn.

INFO

Du kan læse den 177 sider lange rapport fra EU her:
http://fra.europa.eu/fra/material/pub/racism/report_racism_0807_en.pdf

DANSKERE VIL HAVE MERE MANGFOLDIGHED

Institut for Menneskerettigheder fik i 2007 Catinet til at undersøge danskernes forhold til mangfoldighed på arbejdspladsen. Af 1014 adspurgte ville 70 procent foretrække en arbejdsplads, hvor kollegerne er forskellige i forhold til køn, alder, handicap, religion, seksuel orientering og etnicitet. Af undersøgelsen fremgår det også, at syv procent af alle adspurgte har oplevet problemer på deres arbejdsplads, som udelukkende skyldes deres køn, alder, etniske oprindelse, handicap, seksuelle orientering eller religion. Den nye undersøgelse viste endvidere, at det for 82 procent af de adspurgte havde meget stor eller stor betydning, at deres arbejdsplads beskytter medarbejderne mod diskrimination.

INFO

Se undersøgelsen her
www.menneskeret.dk/files/pdf/Catinet2007.pdf

MILJØMINISTER ANBEFALER IMR TIL VIRKSOMHEDER

Institut for Menneskerettigheder har været med til at udvikle et virksomhedsværktøj som imødekommer virksomhedernes kundekrav vedr. fx leverandørkæder, arbejdsforhold, miljøforhold, antidiskrimination og meget mere. CSR-kompasset hedder det, og IMR har lavet det i samarbejde med Økonomi- og Erhvervsministeriet og Dansk Industri.

CSR-kompasset er et gratis internetværktøj, der også er tænkt til virksomheder, der selv ønsker at stille sociale, miljømæssige og etiske krav i sin leverandørkæde. Miljøminister Connie Hedegaard anbefalede på en konference i maj 2007, virksomheder til at se nærmere på Institut for Menneskerettigheds (IMR) værktøj til virksomheder, CSR-kompasset.

INFO

Læs mere på www.csrkompasset.dk

IMR SÆTTER MANGFOLDIGHED I HØJSÆDET

Institut for Menneskerettigheder (IMR) har en række teamledere der er ansvarlige for særlige indsatsområder. Susanne Nour stod i 2007 i spidsen for arbejdet om mangfoldighed på arbejdsmarkedet.

Med øget globalisering og mangel på arbejdskraft har danske virksomheder rettet blikket mod alle grupper i samfundet. Der er brug for en strategi til at imødekomme udfordringerne og kravene, som en mangfoldig medarbejdergruppe giver, siger teamleder Susanne Nour.

Institut for Menneskerettigheder (IMR) har mangfoldighed og ligebehandling i arbejdslivet som et af sine fokusområder. Arbejdet tager afsæt i dansk diskriminationslovgivning og den værdimæssige ramme som menneskerettigheder udgør. Mangel på viden om, hvordan man leder en mangfoldig medarbejdergruppe og det stigende behov for arbejdskraft, gør, at danske virksomheder har brug for nye ledelsesværktøjer og kompetencer. Ifølge Susanne Nour er mangfoldighed og det at sikre lige muligheder for alle faktisk den største menneskeretlige udfordring for det danske arbejdsmarked lige nu.

Hvordan arbejder IMR med denne udfordring?

- Det vi gør, er i praksis at udvikle ledelsesredskaber, som sikrer, at medarbejdere ikke bliver diskrimineret. Vi går helt ned på gulvet og ser på den enkelte leders adfærd og holdninger i forhold til forskelle blandt deres medarbejdere og hjælper med at skabe et mangfoldigt rum, hvor forskelle inkluderes, fortæller Susanne Nour.

Kan du give et par eksempler på jeres arbejde - fx nogle højdepunkter fra 2007?

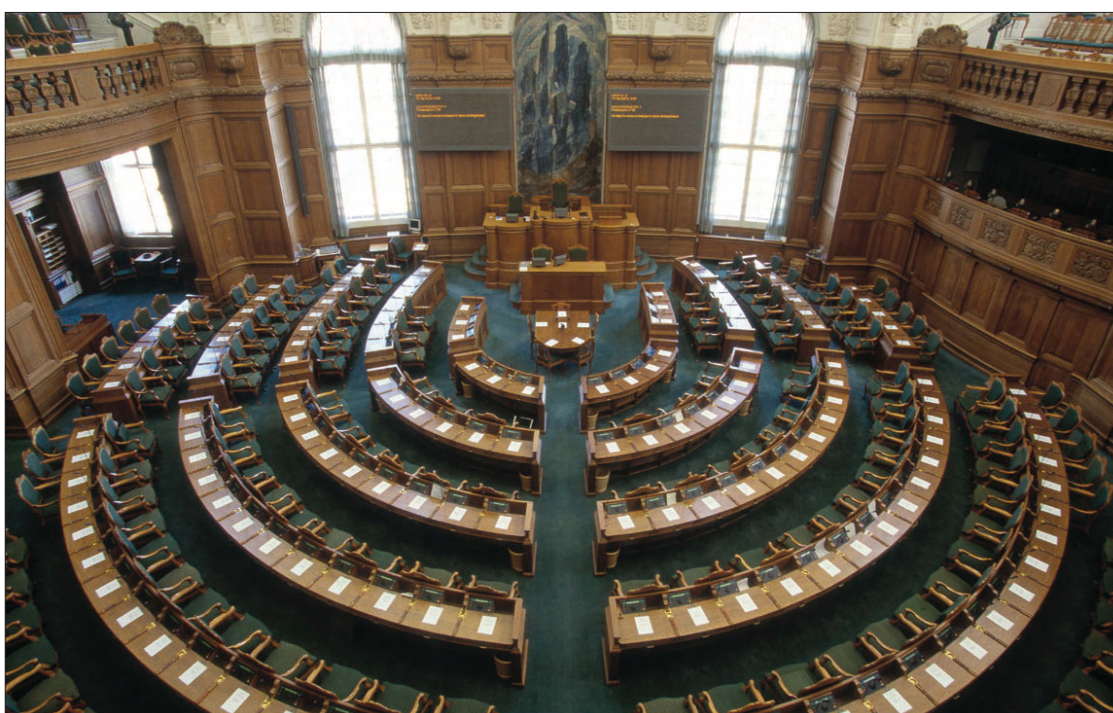
- Det første højdepunkt jeg vil nævne, er uddeling af "MIAPRISEN" den 27. april 2007, som er Danmarks eneste erhvervspris for mangfoldighed og lige muligheder. I 2007 var det fjerde år i træk, at vi belønnede tre virksomheder for deres indsats for mangfoldighed i arbejdslivet. Et andet højdepunkt i 2007 var, da vi den 15. november fik skudt vores store mangfoldighedsprojekt "Diversity Lab" i gang.

INFO

Læs hele interviewet på
www.menneskeret.dk/om+os/årsberetning

HAR POLITIKERE MERE YTRINGSFRIHED END ANDRE?

I 2007 blev flere medlemmer af Dansk Folkeparti politianmeldt af Dokumentations- og Rådgivningscenteret om Racediskrimination (DRC) på baggrund af en række racistiske ytringer om muslimer. Udtalelserne faldt oven på Enhedslistens beslutning om at opstille Asmaa Abdol-Hamid til Folketinget.

Ifølge Berlingske Tidende (30.9.07) udtalte Mogens Camre bl.a., at Asmaa "trænger til psykiatrisk behandling", Morten Messerschmidt sagde, at "alle muslimske samfund per definition er tabersamfund", og Søren Krarup sammenlignede religiøst betingede hovedtørklæder med nazi-symboler. Statsadvokaten fandt imidlertid, at der ikke var tale om en overtrædelse af §266b i straffeloven. Begrundelsen lød, at der gælder en "særlig vidtgående ytringsfrihed for politikere om kontroversielle samfundsanliggender".

Hos Institut for Menneskerettigheder (IMR) undrer man sig over begrundelsen for afgørelsen.

- Spørgsmålet er, om denne opfattelse ikke er for unuanceret. Ifølge Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol nyder ytringer om politiske forhold og spørgsmål en særlig beskyttelse for at sikre en åben debat om kontroversielle spørgsmål. Racistiske udtalelser kan dog ikke betragtes som legitime politiske ytringer, men derimod som kriminelle handlinger, siger direktør Morten Kjærum. Ifølge ham handler det nemlig ikke om politikeres udvidede ytringsfrihed,

men om hvorvidt udtalelserne er racistiske eller ej. Han anfører, at anklagemyndighedens praksis også tidligere har foranlediget FN' racismekomité (CERD) til at påpege, at der med ytringsfriheden også følger et ansvar til ikke at nedgøre, true eller forhåne bestemte grupper af mennesker.

- Komiteen understreger, at dette især gælder i forhold til politikere. For politikere har nem adgang til medierne, der bliver lyttet til dem, og de er i væsentlig grad normsættende. Det er således ikke holdbart i disse sager at arbejde med en bredere margin for politikere, snarere tværtimod, da de har en meget stærk medieplatform, hvorfra de kan bidrage til at skabe konflikt og had mellem befolkningsgrupper, forklarer Morten Kjærum.

På foranledning af DRC fik Rigsadvokaten sagen på sit bord, men DRC oplyser ved redaktionens afslutning, at Rigsadvokaten har afsluttet efterforskningen, uden at der rejses tiltale.

HUMAN RIGHTS & BUSINESS

SHELL-RAPPORT ANBEFALER IMR

I Shells årsrapport var fokusområdet bl.a. menneskerettigheder i udviklingslande, og her understregede energivirksomhedens behovet for konkrete redskaber, der

kan hjælpe virksomheder med at gøre forretning på forsvarlig vis i den tredje verden. Shell fremhæver bl.a. sit samarbejde med Institut for Menneskerettigheder (IMR), der gennem sit Human Rights & Business-projekt har udviklet en lang række konkrete redskaber til virksomheder. Rapporten nævner også undervisning og træning i menneskerettigheder af Shells medarbejdere i Nigeria. Undervisningen blev ledet af IMR, og som led i træningsprogrammet planlægger Shell i Nigeria at træne alle sine 5.000 medarbejdere i menneskerettigheder.

- Shell har været en nøglepartner for IMR, siden Human Rights & Business-projektet begyndte i år 2000.
- De har gået forrest med at bruge vores redskaber, metoder og træning direkte i deres forretningsgange. Og netop redskaber som landeanalyser og træning

af medarbejderstaben er afgørende for at håndtere menneskeretlige problemstillinger i virksomheder, fortæller Margaret Jungk, der leder IMR's Human Rights & Business-projekt.

- Gennem vores partnerskab med virksomheder som Shell kan vi fortsætte med at udvikle redskaber, der skal beskytte menneskerettighederne i nogle af verdens mest udfordrende forretningsmiljøer, slår hun fast.

IMR påbegyndte projektet om menneskerettigheder og erhverv i 1999 i samarbejde med Dansk Industri og IFU (Danish Industrialization Fund for Developing Countries).

INFO

Læs mere om menneskerettigheder og erhvervsliv her:
www.menneskeret.dk/Erhverv

REDSKABER TIL MANGFOLDIGHEDSLEDELSE

I 2007 udviklede IMR's mangfoldighedsteam sammen med en repræsentanter fra Nykredit, Novo Nordisk, Forsvaret, Københavns Kommune og Dansk Cleaning Service en værktøjskasse med konkrete og praksisnære redskaber til mangfoldighedsledelse.

Resultatet blev den internetbaserede mangfoldighedsværktøjskasse: Mangfoldighedshjulet. Mangfoldighedshjulet indeholder 45 konkrete ledelsesredskaber og øvelser, som den enkelte leder kan bruge direkte i sin hverdag.

"Vi oplever, at der er sket en positiv udvikling", siger teamleder Susanne Nour. "Virksomheder efterlyser ikke længere begrundelser for, hvorfor de skal arbejde med mangfoldighed og lige muligheder for alle; men derimod redskaber og viden om, hvordan man gør i praksis. Vores mål har derfor været at skabe en værktøjskasse, som den enkelte leder kan bruge direkte i sin hverdag til at styrke og udvikle sig selv som leder og til at sætte medarbejdernes forskelligheder i spil som ressource for virksomheden", forklarer Susanne Nour.

En undersøgelse fra Teknologisk Institut viser at 77,6 % af direktører i små og mellemstore virksomheder ønsker en mangfoldig medarbejdersammensætning. Nye kompetencer, trivsel og innovation er de primære årsager, og hver femte direktør mener endvidere, at en mangfoldigt sammensat medarbejderstab giver bedre bundlinie.

INFO

Redskaberne er tilgængelige fra hjemmesiden www.mangfoldighed.dk

MEDBORGERSKAB I FOLKESKOLEN

Institut for Menneskerettigheder (IMR) har en række teamledere der er ansvarlige for særlige indsatsområder. Chefkonsulent Anette Faye Jacobsen har mange års erfaring med uddannelse og undervisning i menneskerettigheder.

Hun fortæller her om forløbet og udfordringen med at gøre et teoretisk begreb som "medborgerskab" vedkommende for skoleelever. Det handler om at give eleverne redskaber til at tage mere aktivt del af det fællesskab, de engang befinder sig i. Medborgerskabsbegrebet er her godt, fordi det er et positivt ladet begreb. Det siger ikke, hvad skal vi stille op med indvandrerbørnene, der læser for dårligt. Men snarere, hvordan kan vi indrette en folkeskole, som rummer os alle? Det ligger simpelthen i ordet, at man er med i noget. At det er inkluderende.

- En af instituttets opgaver, som det står i loven om etableringen af IMR, går jo ud på at sikre undervisning og uddannelse i menneskerettigheder. Det gælder for det danske uddannelsessystem på alle niveauer, herunder også folkeskolen, som jo er en stor og vigtig del af det danske uddannelsessystem, siger Anette Faye Jacobsen.

I 2004 indledte instituttet et samarbejde med en københavnsk folkeskole om at få medborgerskab ind i undervisningen. Hvordan forløb projektet?

- Det var Stevnsgades Skole på Nørrebro, der senere blev til Guldberg Skole, som tog initiativ og kontaktede instituttet. De var bekymrede, fordi miljøet på skolen var meget negativt. Lærerne oplevede, at der var en modborgerskabsstemning blandt mange af eleverne, som var respektløs, fjendtlig, mistroisk og ekskluderende. Og opgaven bestod så i at få vendt udviklingen og genopbygget et skolefællesskab.

INFO

Læs hele interviewet på www.menneskeret.dk/om+os/årsberetning

SKOLEBØRN HAR RET TIL SUNDHED

En del skoler er dårligt vedligeholdt, og det medfører bl.a. fugtskader og skimmelsvamp, som gør børnene syge. Desuden er der tale om utilstrækkelig udluftning i skoleklasserne, med koncentrationsbesvær og indlæringsvanskeligheder til følge. Det fremgik af en undersøgelse i 2007 fra Arbejdstilsynet.

I Institut for Menneskerettigheder (IMR) finder man det problematisk, at hensynet til skolebørns helbred ikke prioriteres højt nok, fordi det ifølge instituttet kan være i strid med artikel 3 i FN's børnekonvention. Her står der nemlig, at barnets tarv altid skal komme først.

- Det problematiske ligger jo også i, at eleverne har pligt til at møde op til skolens undervisning. Dermed har de ikke mulighed for at undgå det sundhedsskadelige indeklima, forklarer Christoffer Badse, der er projektleder hos IMR. Han refererer også til artikel 24 i børnekonventionen, der påpeger, at staterne skal anerkende "barnets ret til at nyde den højest opnåelige sundhedstilstand".

- Det menneskeretlige handler altså om, at børn har ret til sundhed. Og når de bliver syge af at opholde sig i klasseværelserne, kan man jo sætte spørgsmålstegn ved, om kommunerne lever op til deres internationale forpligtelser på dette område, siger Christoffer Badse.

Han understreger, at børn på mange måder har rettigheder ligesom voksne, også når det gælder arbejdsmiljø. Dette har man fx erkendt i Sverige, hvor børnene har mulighed for at klage og trække kommunen i retten, hvis skolernes indeklima halter. Her hører skolebørn nemlig under Arbejdstilsynet, der kan tage sager om bl.a. mobning og dårligt indeklima op.

En sådan løsning kunne være værd at overveje i Danmark, vurderer Christoffer Badse.

TVANG HARMONERER DÅRLIGT MED MENNESKERETTIGHEDER

Det er sjældent, at medarbejdere ved Institut for Menneskerettigheder kommenterer politiske udtalelser, før der foreligger faktiske lovforslag. Men i 2007 gjorde IMR's specialkonsulent Anette Faye Jacobsen en undtagelse. Det skete i forbindelse med, at en ny rapport fra Rockwool Fonden "PISA Etnisk" viste, at på landsplan er 47 pct. af de tosprogede børn uden funktionelle læsekompetencer efter 9. klasse. Derfor foreslog Socialdemokraterne, at kommunerne skulle have mulighed for at pålægge forældre, der har anden etnisk baggrund end dansk, at sende deres børn i daginstitution fra etårsalderen – også selvom de ønsker at passe deres børn selv.

Hensigten med forslaget er bl.a. at forbedre børnenes læsefærdigheder og sikre en bedre integration. Ifølge FN's børnekonvention har staterne da også en forpligtelse til at tilbyde uddannelse til alle borgere, ligesom borgerne selv har en forpligtelse til at påtage sig uddannelse. Alligevel stemmer forslaget dårligt med menneskerettighederne, mener Anette Faye Jacobsen, der har mange års erfaring med børns rettigheder. Hun peger på to problemer med forslaget. "For det første lægger forslaget op til et stort indgreb i retten til privat- og familieliv, og før det kan retfærdiggøres, kræver det en solid begrundelse. Det kan jeg ikke umiddelbart se, at der er tale om i dette tilfælde", siger hun. "Det andet problem er, at forslaget også har et element af diskrimination i sig. Det har det, fordi man kollektivt vurderer en gruppes behov ud fra deres etnicitet alene, og på den baggrund gør politisk indgreb. Det kan man ikke ud fra et menneskeretligt synspunkt. Et tvangsindgreb fra statsmagtens side skal være velbegrundet og sagligt og må ikke ske på baggrund af etnicitet alene," siger Anette Faye Jacobsen.

Ved redaktionens afslutning lød meddelelsen fra Folketingets Oplysning, at der aldrig kom et sådant lovforslag, og at Velfærdsministeriet heller ikke har lignende initiativer på vej.

INFO

Du kan læse den 177 sider lange rapport fra EU her (PDF):
www.rff.dk/da/publikationer/boeger/2007/pisa_etnisk_2005/

HJÆLP KVINDER UD AF SLAVERI - STOP MENNESKEHANDEL

KVINDEHANDEL ER ALLES ANSVAR

Kampen mod kvindehandel fik et ekstra skub, da IMR og to kunstformidlere i 2007 lancerede en kampagne, der omfattede udstilling, debat og *street events*.

I kølvandet på regeringens handlingsplan mod kvindehandel forstærkede en kampagne med titlen 'TRADING and USING BODIES' denne kamp. Bag kampagnen stod Institut for Menneskerettigheder (IMR) og to kunstformidlere. Det klare budskabet lød, at kvindehandel er et samfundsmæssigt problem, som alle må tage ansvar for.

På verdensplan er der tale om millioner af mennesker, der er ofre for menneskehandel, og herhjemme anslås det, at der findes op til 2.500 udenlandske prostituerede, hvoraf en del er ofre for sexhandel.

Med kampagnen håber både IMR og kunstformidlerne Lotte Juul Petersen og Malene Ratcliffe at fastholde opmærksomheden på området og på længere sigt forbedre forholdene for de udsatte kvinder. "Vi har slået kræfterne sammen for at skabe fokus på dette alvorlige område. Ved at bruge samtidskunsten som talerør vil vi åbne op for en anden form for opmærksomhed, end man får ved kun at læse tal og statistikker", fortæller Lotte Juul Petersen og Malene Ratcliffe, der ser samarbejdet med IMR som en anledning til at vise, hvordan kunst kan være med til at gøre en reel forskel i samfundet.

'TRADING and USING BODIES' omfattede en lang række events i København, fx en udstilling på Overgaden, Institut for Samtidskunst, screeninger i Air Play Street Gallery på Nørrebro og en debataften. Kunstneren HuskMitNavn lavede plakaten "Sexslave", der var synlig i gadebilledet overalt i København. De involverede danske og udenlandske kunstnere var Ursula Biemann (Schweiz), Nanna Debois Buhl (Danmark) og Tadej Pogacar (Slovenien). Air Play Street Gallery på Nørrebro viste videoer af Tanja Ostojic (Serbien) og Tadej Pogacar (Slovenien).

Kampagnen sluttede med et debatmøde den 20. marts, hvor bl.a. forskere og kunstnere deltog.

USA's udenrigsministerium udsendte i juni 2007 en rapport, der kritiserer den danske indsats mod kvindehandel. I rapporten hedder det bl.a., at den danske regering bør "give ofre for menneskehandel midlertidige opholds- og arbejdstilladelser" og give ofrene "lovlige alternativer til udvisning". Især problemerne omkring udvisningspolitikken er tidligere blevet kritiseret af IMR. Sexslaver, der hjælper det danske politi med at fange sexbaggmænd, kan nemlig i flere tilfælde se frem til en returbillet tilbage til menneskehandlerne.

SAG OM MUHAMMEDTEGNINGER AFVIST I STRASBOURG

Institut for Menneskerettigheder følger arbejdet i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol meget tæt, og som en service udvælger journalist og forfatter Henrik Døcker sager fra domstolen i Strasbourg og beskriver dem på IMR's hjemmeside www.menneskeret.dk

Her er uddrag af et eksempel fra disse domstolsnyheder i 2007: "Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har afvist at realitetsbehandle en klagesag fra en marokkansk statsborger om de karrikaturtegninger, som dagbladet Morgenavisen Jyllands-Posten i september 2005 bragte. Klageren, den 53-årige Mohammed Ben El Mahi, repræsenterede Marokkos nationale Forbrugersammenslutning samt Marokkos Forening for Beskyttelse af Børn og Støtte til Familielivet. De fandt, at Den Europæiske Menneskerettighedskonventionens sikring af religionsfriheden og forbuddet mod diskrimination (art. 9 og 14) krænket af tegningerne.

De syv dommere, der behandlede sagen, fandt, at denne faldt helt og aldeles uden for konventionens anvendelsesområde, eftersom den marokkanske klager og de to foreninger i Marokko ikke havde nogen som helst forbindelse med Danmark. Ifølge menneskerettighedskonventionens art. 1 forpligtes de stater, der har ratificeret denne, alene at sikre rettighederne inden for deres territoriale område, hvorfor domstolen ingen kompetence havde til at behandle klagen. Menneskerettighedsdomstolen kom således ikke til at tage stilling til substansen i affæren omkring Muhammed-tegningerne: Ytringsfriheden versus særlige hensyn til det muslimske trossamfund.

To andre klagerere har henvendt sig til Menneskerettighedsdomstolen, men de har ikke i tide fulgt sagerne op. Andre muslimske kredse forsøger sig nu på national dansk grund med retssager, foranlediget af tegningerne, men på andet juridisk grundlag. Det kan derfor ikke afvises, at andre retssager i sidste ende havner i Strasbourg. For overhovedet at have en chance må klagerne – efter at have udtømt de nationale (altså danske) retsmidler, dvs. domstolene, - selv bringe sagen (sagerne) for Menneskerettighedsdomstolen.

Denne skal have et formelt gyldigt grundlag for at tage en sag op til realitetsbehandling. Over 90 pct. af de klager, der søges forebragt for domstolen, må som praksis viser afvises af formelle grunde. Det skyldes, at klagerne ikke opfylder en række i konventionen nærmere opregnede betingelser."

INFO

Se Døckers dokumentation her:
[www.menneskeret.dk/internationalt/domstolen/
dockers+domsresumeer](http://www.menneskeret.dk/internationalt/domstolen/dockers+domsresumeer)

IMR-FORSKER: BEHANDLINGSDOMME OG STRAF KAN SAMMENLIGNES

Antallet af psykisk syge, der idømmes en behandlingsdom på bestemt eller ubestemt tid, er stigende i Danmark. Fra 2004 til 2006 er antallet af domme steget med 35 procent, men den egentlige årsag til stigningen kan skyldes en række ting. Fx kan der være tale om stigning i antallet af anmeldelser, som ikke før har været indbragt, og der kan være tale om en reel stigning i antallet af syge, der klassificeres som "farlige sindssyge". Institut for Menneskerettigheder (IMR) advarede i dagbladet Information (22.5.07) om, at en behandlingsdom og en reguler straf kan have visse lighedspunkter.

- Effekten af en særforanstaltning som en behandlingsdom er, at et menneskes frihed begrænses. Derudover er det en samfundsmæssig reaktion på, at man har begået noget strafbart, siger forsker Maria Ventegodt Liisberg. Hun understreger, at selvom en behandlingsdom har som formål at hjælpe, så ændrer det ikke på, at der også i behandlingsdommen er elementer, som har tydelig karakter af reel straf.

I 2006 udgav IMR en udredning om brugen af særforanstaltninger over for psykisk syge kriminelle, der konkluderer, at der er tale om forskelsbehandling, når en psykisk syg idømmes en behandlingsdom for en forbrydelse, som en ikke-psykisk syg ville få en normal straf for. Denne forskelsbehandling vil i nogle tilfælde være saglig, men problemet opstår, når behandlingsdommene til psykisk syge kriminelle ikke er proportionale i forhold til den forbrydelse, de har begået – og som ikke-psykisk syge ville få en langt mildere straf for, fx en bøde.

INFO

Hele udredningen kan læses og downloades her (pdf): http://humanrights.palermo.magenta-aps.dk/upload/application/e92b2cf1/ifmr_udred_4.pdf

IMR OPBYGGER FÆLLES INDSATS MOD DISKRIMINATION

Institut for Menneskerettigheder (IMR) har en række teamledere der er ansvarlige for særlige indsatsområder. Mandana Zarrehparvar er teamleder for Ligebehandling og anti-diskriminationsteamet.

Hun fortæller her, at skal vi bekæmpe diskrimination og fremme ligebehandling i det danske samfund, kræver det en fælles arbejdsindsats.

Ligebehandling og anti-diskriminationsteamet hos IMR arbejder målrettet for at bekæmpe alle former for diskrimination. Teamet er fokuseret på at skabe en fælles indsats mod diskrimination på mange forskellige områder samt på tværs af de forskellige organisationer og deres særinteresser.

Hvilke højdepunkter har der været i teamets arbejde i 2007?

- Et var "Konsensuskonferencen" som vi afholdt i januar 2007. På konferencen blev "Erklæringen om det inkluderende samfund" udformet og underskrevet af 22 danske civilsamfundsorganisationer. Et andet var EU-rapporten "Tackling Multiple Discrimination", som blev afsluttet med en konference for EU i december 2007, hvor resultaterne og publikationen blev præsenteret.

Hvad har netop "Konsensuskonferencen" og "Erklæringen om det inkluderende samfund" betydet for bekæmpelsen af diskrimination?

- "Konsensuskonferencen" og "Erklæringen om det inkluderende samfund" var et resultat af flere års arbejde med at skabe en fælles platform sammen med ngo'er i bekæmpelsen af diskrimination. Det helt afgørende er, at der nu er skabt en anerkendelse af, at det kræver en stærk fælles arbejdsindsats på tværs af de forskellige interessenter, hvis diskrimination i det danske samfund skal bekæmpes. Den participatoriske arbejdsmetode, vi anvendte i udarbejdelsen af "Erklæringen om det inkluderende samfund" bliver anset af EU som "Good Practice". Samtidig er vores arbejde nået ud over Danmarks grænser, da The Kenya National Commission on Human Rights har inkorporeret den deltagerstyrede arbejdsmetode i deres arbejde i bekæmpelse af diskrimination, siger Mandana Zarrehparvar.

INFO

Læs hele interviewet på www.menneskeret.dk/om+os/årsberetning

NY FÆLLES PLATFORM:

Ligebehandling på tværs af alle diskriminationsområder.

For første gang i dansk sammenhæng gik en lang række organisationer i 2007 sammen om at skabe en fælles platform til bekæmpelse af diskrimination og fremme af ligebehandling. Institut for Menneskerettigheder afholdt den 12. januar en konference om dette, hvor bl.a. en række ngo'er underskrev en fælles erklæring om "Det inkluderende samfund".

Det danske civilsamfund ønsker, at et inkluderende, demokratisk samfund skal bekæmpe diskrimination for at fremme ligebehandling af alle borgere på tværs af alder, handicap, køn, etnicitet og race, religion og tro, seksuel orientering mv.

- Et pluralistisk, demokratisk samfund kræver en effektiv bekæmpelse af diskrimination. Dette forudsætter, at organisationer, som arbejder for ligebehandling, er enige om en fælles indsats. Den enighed har vi opnået i dag, udtaler Mandana Zarrehparvar, specialkonsulent, Institut for Menneskerettigheder.

- Søren Laursen, Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske uddyber: I mine øjne har vi organisationer i dag taget et skridt ind i en ny fase i arbejdet med at skabe et samfund med plads til alle, og han fortsætter: Det er fantastisk, at det er lykkedes os at nå frem til disse principper. Vi har givet hinanden et værktøj i form af en erklæring til en fokuseret indsats i retning af et fælles mål. Diskrimination er det samme, uanset om det er, fordi man er ældre, handicappet, homoseksuel og/eller andet.

INFO

Læs erklæringen her: www.menneskeret.dk/Tema/Tema+om+diskrimination/Hvad+er+diskrimination/Ligebehandling+sudvalget/Erkl%C3%A6ring+om+det+inkluderende+samfund/Selve+erkl%C3%A6ringen

IRAK PÅ STANDBY

Med Irak-krigen er det op ad bakke for arbejdet med at fremme demokrati og menneskerettigheder i regionen

Siden slutningen af 2003 har Menneskerettighedsinstituttet (IMR) bl.a. stået bag et ngo-hus i Basra samt uddannelse af lærere og politifolk. Men i dag er vilkårene alt for dårlige til, at det overhovedet kan lade sig gøre at være til stede i Basra. Sådan sagde Birgit Lindsnæs, der leder IMR's internationale afdeling, til Dagbladet Information i 2007, da hun begrundede hvorfor IMR's Irakarbejde er sat på standby.

- Allerede fra begyndelsen af 2004 blev det på grund af sikkerhedssituationen umuligt for os i det hele taget at rejse i Irak. Derfor har vi siden måttet arbejde ved at mødes med vore samarbejdspartnere fra Basra uden for Irak, fx i Kuwait eller Jordan, fortalte Birgit Lindsnæs til avisen.

Hun fastholder, at IMR under de givne forhold ikke kan gøre andet, men at arbejdet på denne måde er op ad bakke. Blandt andet kniber det med at nå bredt ud i det irakiske samfund.

- Vi er kommet til kort med bestræbelserne på

at komme længere ud i det irakiske samfund end til samarbejdspartnere fra ngo-huset og universitetet, fortæller hun.

Ifølge Birgit Lindsnæs er det selve invasionen i landet der er problemet. For mange fagfolk var det da også forudsigeligt, at demokratiarbejdet på grund af krigen vil blive noget nær umuligt at gennemføre, mener hun.

- Vi er nok mange, der havde svært ved at forestille os, at man på denne måde kunne komme ind og opbygge det. Fagfolk, der kender til og har arbejdet med Irak, forudså, at det med den militære invasion meget hurtigt kunne gå meget galt. En angrebskrig er en yderst problematisk vej til demokrati. Det må tilkæmpes indefra, hvilket historisk erfaring også peger på, siger Birgit Lindsnæs.

INFO

Læs mere om IMR's internationale projekter på www.humanrights.dk/international

FØRSTE ARABISK-EUROPÆISKE DIALOGMØDE OM TERRORISME OG MENNESKERETTIGHEDER

Institut for Menneskerettigheder (IMR) har gennem længere tid samarbejdet med Jordans Nationale Center for Menneskerettigheder (NCHR) om etableringen af en arabisk-europæisk dialogplatform for Nationale Menneskerettighedsinstitutioner. Det lykkes i foråret 2007 at gennemføre et dialogmøde i Amman i Jordan, der satte fokus på international antiterrorlovgivning og de implikationer, denne har i relation til menneskerettigheder. Formålet med mødet var bl.a. at indsætte det arabisk-europæiske politiske krydsfelt i en international, menneskeretlig dialog, hvorfor blandt andre Gianni Magazzeni, FN chef for menneskerettigheder samt leder af FN-missionen i Irak, talte om United Nations High Commissioner for Human Rights' (OHCHR) rolle i kampen mod terror, hvorefter der var debat om antiterrorlovgivningens til tider anstrengte forhold til forsamlingsfrihed, ikke-diskrimination og retten til retfærdig rettergang.

Mødet var det første af sin art på højt politisk niveau. Andre talere var bl.a. tidligere generalsekretær i FN, Boutros Boutros-Ghali, formand for National Council for Human Rights i Egypten, Ahmad Obeidat, formand for NCHR og tidligere jordansk premierminister, IMRs direktør Morten Kjærum samt

repræsentanter fra arabiske såvel som europæiske nationale menneskerettighedsinstitutioner. På mødet deltog repræsentanter fra Nationale Menneskerettighedsinstitutioner i Marokko, Egypten, Palæstina, Qatar, Jordan og Grækenland samt repræsentanter fra den saudiarabiske menneskerettighedskomité, og det yemenitiske menneskerettighedsministerium. Derudover deltog to repræsentanter fra OHCHR's kontorer i Geneve og Beirut.

Det første møde blev fulgt op af et nyt møde i oktober i København, hvor der deltog repræsentanter fra 11 arabiske og europæiske menneskerettighedsinstitutioner. Blandt hovedtalerne var Dr. Salah Amer, formand for det Nationale råd for Menneskerettigheder i Egypten, Chris Sidoti, generalsekretær for International Service for Menneskerettigheder i Genève, generalkommissær Shaher Bak fra Jordans Nationale Center for Menneskerettigheder, og afdelingsleder Birgit Lindsnæs fra IMR, som var primus motor for dette arbejde. Derudover deltog viceministeren fra Menneskerettighedsministeriet i Yemen, Menneskerettighedskommissionen fra Saudi-Arabien, og den Uafhængige Palæstinensiske Kommission for Borgeres Rettigheder.

DANMARK STØTTER NEPAL MED DEMOKRATI

I slutningen af august 2007 besøgte Sushil Pyakurel Institut for Menneskerettigheder. Sushil Pyakurel er tidligere kommissær ved Nepals nationale menneskerettighedskommission samt grundlægger af den nepalesiske menneskeretsorganisation INSEC.

Siden fredsftalen i Nepal kom på plads i 2006, har Sushil Pyakurel været engageret i at rejse national og international opmærksomhed om og opbakning til valget til den forfatningsgivende forsamling i november 2007, og det er i den forbindelse, at han besøgte Danmark.

Sushil mødtes også med både udviklingsminister Ulla Tørnæs og Folketingets Udenrigsudvalg. Danmark støtter demokratiprocesen med 10 millioner kroner.

Sushil Pyakurel har siden foråret 2005 arbejdet under Institut for Menneskerettigheders Nepalese Human Rights Defenders Capacity Building Programme, der støttet af Danida sigter mod at styrke menneskeretsforkæmpere og information om menneskerettighedssituationen i Nepal. Udover at udarbejde analyser og artikler har Pyakurel været med til at sikre et netværk af menneskeretsforkæmpere der arbejdede fra udlandet under kongens magtovertagelse for at holde fokus på menneskerettighederne under konflikten. Dertil har han spillet en central rolle i etableringen af den dialog mellem politiske partier og maoisterne samt i den folkelige bevægelse som førte til fredsftalen sidste år.

Ved redaktionens afslutning var monarkiet afskaffet i Nepal.

DANMARK FRIKENDT

Danmark blev den 3. maj 2007 frikendt for at krænke forbuddet mod "Ingen straf uden retsregel" som angivet i Den Europæiske Menneskerettigheds-konventions artikel 7, ved at have idømt bøde til Greenpeace-aktivister for ulovlig indtrængen ved Thule-Radaren i Grønland (Custers, Deveaux og Turk mod Danmark, Dom af 3 maj 2007). "Dommen rejser det centrale spørgsmål i en retsstat, nemlig at straf ikke kan pålægges for handlinger eller undladelser, som var straffri, da de blev foretaget", siger projektleder Christoffer Badse fra Institut for Menneskerettigheder, og han fortsætter: "Desuden rejser spørgsmålet, om tilbagevirkende kraft foreligger i det tilfælde, hvor en straffebestemmelse knytter retsvirkninger til handlinger, der ligger før den pågældende straffehjemmels kundgørelse. I den konkrete sag fandt Domstolen dog, at der var den fornødne straffehjemmel, og at forbuddet mod indtrængen var forudsigeligt", slutter han.

Fakta

Klagen, der var indgivet den 1. april 2003, omhandlede etableringen af den amerikanske luftbase Thule Air Base i Thule-distriktet i Grønland. Klagerne, der er medlemmer af organisationen Greenpeace, deltog i en aktion mod basen for at gøre opmærksom på tilstedeværelsen af Thule-Radaren, som er led i det amerikanske missilforsvarssystem, samt for at gøre opmærksom på de miljømæssige konsekvenser af tilstedeværelsen af basen. Domstolen fandt enstemmigt ikke en overtrædelse af artikel 7.

INFO

Se mere om sagen her:
www.menneskeret.dk/Nyheder/ARKIV/Nyheder+2007/Danmark+frikendt+ved+Den+Europ%c3%a6iske+Menneskerettigheds-+domstol

STARHJÆLPEN KAN SKABE FLERE FATTIGE

Er du dansker, EU-borger eller fra et andet nordisk land, er du berettiget til kontanthjælp. Men hvis du er fra et land uden for EU – og ikke har boet i Danmark i de sidste syv år – kan du kun få den såkaldte starthjælp, der svarer til halvdelen af kontanthjælpsydelsen.

Denne ordning har Institut for Menneskerettigheder (IMR) kritiseret igennem sine årlige statusrapporter, og igen i 2007 blev det en sag på den offentlige dagsorden.

- Selvom danskere i princippet også kan ende på starthjælp, hvis de har opholdt sig i en længere periode uden for EU, så er der i praksis næsten kun flygtninge og indvandrere blandt starthjælpsmodtagerne, nærmere bestemt de 94 ud af 100 procent, forklarer Mandana Zarrehparvar, specialkonsulent fra IMR.

I 2007 kom så også Amnesty International med en rapport om diskrimination af udlændinge. Siden starthjælpen blev til virkelighed i 2002, har flere organisationer peget på, at ordningen i praksis kan føre til diskrimination. Heriblandt Institut for Menneskerettigheder.

- Dengang udtrykte vi bekymring om, at den nye ordning ville skabe øget social marginalisering, fattigdom og en

større afhængighed af sociale ydelser blandt modtagerne. Vi rejste også spørgsmål om, hvorvidt ordningen var udtryk for en indirekte diskrimination af etniske minoriteter, idet den lave starthjælp hovedsageligt blev givet til udlændinge i Danmark, siger Mandana Zarrehparvar.

En lignende kritik er blevet anført af flere internationale organisationer, bl.a. fra Den Europæiske Sociale Komite, der har til opgave at overvåge, om den nationale lov og praksis er i overensstemmelse med den europæiske socialpagt.

Her lød kritikken, at den danske starthjælpsordning i praksis betyder, at der ikke er lige muligheder for socialhjælp for mennesker med anden etnisk baggrund end dansk.

IMR mener, at der blandt starthjælpsmodtagerne er en overvægt af personer, som i forvejen kæmper med problemer på andre fronter, såsom dårligt helbred og psykiske problemer, og som derfor ikke er i stand til at anskaffe sig og fungere i et job. Starthjælpsordningen er derfor uhensigtsmæssig og bør i bedste fald afskaffes.

DANSK DOM FULGTE IKKE FN'S HANDICAPKONVENTION

Betyder det noget, om du har et handicap eller en funktionsnedsættelse? Svaret er ja, hvis din funktionsnedsættelse består i en langvarig sygdom som fx sclerose. Det viser en dom fra Vestre Landsret i oktober 2007.

Sagen drejede sig om en mulig uretmæssig fyring, hvor klageren – en scleroseramt kvinde – ifølge domstolen altså ikke kunne betragtes som 'handicappet' i lovens forstand. Derfor havde hun heller ikke ret til særlig beskyttelse mod fyring.

Men det harmonerer ikke med FN's nye handicapkonvention, som Danmark underskrev i foråret 2007. Den har nemlig en bredere fortolkning af handicapbegrebet end den danske forskelsbehandlingslov, da den også omfatter personer med langvarig fysisk og psykisk funktionsnedsættelse.

- FN-konventionen lægger op til en beskyttelse af personer med kronisk sygdom. Men i den konkrete kendelse fra landsretten har man anvendt den danske lovgivnings mere snævre definition af, hvem der skal beskyttes mod forskelsbehandling, siger specialkonsulent Anette Faye Jacobsen fra Institut for Menneskerettigheder (IMR).

Selvom Danmark altså kun har underskrevet konventionen, og dermed endnu ikke ratificeret den som en del af dansk lovgivning, så bør sagen fra Vestre Landsret alligevel åbne for en diskussion af, hvordan vi i Danmark fremover skal definere det at være handicappet, mener IMR.

Anette Faye Jacobsen medgiver, at både den danske forskelsbehandlingslov og FN's nye konvention handler om at sikre personer med funktionsnedsættelse lige muligheder: At de skal kunne deltage i samfundslivet og arbejdslivet i lighed med andre.

- Men vi står over for en diskussion om definitioner, som må tages. Både fordi Danmark er på vej til at tilslutte sig konventionen, og fordi et bredere handicapbegreb vil komme flere mennesker til gode. Den nye konvention bør altså medføre en overvejelse om, at vi skal justere den danske forskelsbehandlingslov, fastslår hun.

INFO

Se også om IMR's Inklusionsår 2008 på side 34-36

STATUS OVER MENNESKERETTIGHEDER I DANMARK

Hvert år udsender Institut for Menneskerettigheder en statusrapport om menneskerettigheds-situationen i Danmark. Heri gennemgår IMR's jurister en lang række sager. Rapporten præsenteres for både Folketingets Retsudvalg og offentligheden på den internationale menneskerettighedsdag den 10. december. Det har i 2007 været Christoffer Badse, der har haft ansvaret for redigeringen, og her er en af de sager, som Christoffer Badse kommenterede i løbet af 2007.

DANSKE JOURNALISTER DØMT

Østre Landsret afgjorde den 7. marts 2007, at to journalister, som hver var blevet idømt en bøde på 6.000 kr. for besiddelse af farlige krysantemumbomber, ikke har fået deres journalistiske ytringsfrihed krænket.

Landsretten vurderede, at sagen rejste spørgsmål om afvejningen mellem beskyttelse af den journalistiske ytringsfrihed efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 10 og fyrværkerilovens forbud mod ulovligt, farligt fyrværkeri, og at der måtte foretages en konkret afvejning af hensynet til nyhedsformidlingen over for den strafbare handlingens karakter.

Landsretten fandt i dette tilfælde, at selvom købet var foretaget for at belyse forsyningskæden vedrørende ulovligt fyrværkeri i Danmark, og selvom journalisterne havde afleveret fyrværkeriet til politiet, indebærer beskyttelsen af ytringsfriheden efter art. 10, stk. 1 ikke en generel fritagelse for journalister fra pligten til at overholde gældende straffebestemmelser. Landsretten fandt, at begrænsningerne i ytringsfriheden som opregnet i artikel 10, stk. 2, kunne anvendes, da reglerne om erhvervelse af fyrværkeri netop har deres baggrund i tungtvæjende sikkerhedsmæssige hensyn.

Christoffer Badse, Institut for Menneskerettigheder, udtaler: "Den nationale fortolkning af

Danmarks menneskeretlige forpligtelser i den nye dom ligger i tråd med en tidligere afsagt dom ved Østre Landsret i oktober sidste år. I denne dom medbragte en journalist en grillkniv fra transithallen i Kastrup Lufthavn til en gate, hvor der var flyafgang, med det formål at belyse en sikkerhedsbrist i kontrollen af passagerer. Her fandt Østre Landsret heller ikke grundlag for straffritagelse, selvom det anerkendtes, at der var en væsentlig samfundsmæssig interesse i at få belyst eventuelle mangler ved den sikkerhedsmæssige situation i lufthavnen, og at en journalistisk dækning heraf havde stor nyheds- og informationsværdi."

"Pressens rolle som offentlighedens vagthund, og den deraf følgende udvidede beskyttelse af ytringsfriheden for journalister, gælder stadig først og fremmest ved videreformidling til offentligheden af andres lovbrud, som vi så det tilbage i Jersild-dommen (23/9 1994) fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og som vi senest så herhjemme ved frikendelsen af de journalister fra Berlingske Tidende, der offentliggjorde oplysninger, som blev lækket af en person i efterretningstjenesten" slutter han.

INFO

Læs eller download Statusrapporten her:
<http://shop.humanrights.dk/product.asp?product=1257&sub=12&page=1>

AFGHANISTAN

EN TUR TIL NABOBYEN ER LIVSFARLIG

Anette Faye Jacobsen er specialkonsulent hos IMR og vendte i 2007 hjem fra Afghanistan. Hun var gæsteunderviser i hovedstaden Kabul på et træningsprogram for Human Rights Trainers. Rejsen førte til mange samtaler med aktivister, journalister og lokalbefolkningen – og til et indtryk af et land, der hver dag kæmper på mange fronter. "Det er mit første besøg i Afghanistan, og der er noget helt eksistentielt over de indtryk, der ustandselig trænger sig på for den lidt uforberedte tilrejsende", skriver hun i et rejsebrev fra landet, der stadig er mærket efter års undertrykkelse og krig.

"Årene under de stridende krigsherrer, så under Taleban igennem 1990'erne og nu med adskillige af de tidligere warlords indvalgt i parlamentet, mens store dele af landet hærges af deres og andre væbnede bander – alt sammen bidrager til en fornemmelse af årtiers kamp for den basale overlevelse i landet", skriver Anette Faye Jacobsen med henvisning til, at journalister og aktivister stadig i dag lever i frygt for de nuværende støtter af det fundamentalistiske regime.

Men selv om dialog ifølge Anette Faye Jacobsen stadig er et fremmedord efter mange års konflikter i Afghanistan, og selv om der stadig er stor mistro til andres hensigter, kan man alligevel ane en bedre fremtid for landet. I hvert fald på en række konkrete områder.

Netværket for menneskerettighedstrænere er et eksempel på et initiativ, der gennem stærkt sammenhold og et konstant pres for nye reformer ser ud til at nå mærkbare resultater.

"Som paraplyorganisation har det formået at gøre sig kendt og uomgængelig også i centrale statslige institutioner som en dialogpartner, der skal med, hvis troværdigheden i de spæde demokratiske initiativer skal have en chance", skriver Anette Faye Jacobsen i sit rejsebrev fra det bjergrige land.

INFO

Du kan læse brevet i hele sin længde her: www.menneskeret.dk/nyheder/arkiv/nyheder+2007/rejsebrev+fra+afghanistan

Læs også om IMR's projekt i Afghanistan her: www.menneskeret.dk/tema/tema+om+afghanistan

DOMSTOLE BØR ÆNDRE PRAKSIS

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling hos Institut for Menneskerettigheder (IMR) behandlede i 2003 en sag om mulig diskrimination mod en elev på Københavns Tekniske Skole (KTS). Både byret og landsret frikendte skolen, men i 2007 fastslog FN's racediskriminationskomité CERD, at der var tale om diskrimination, da Murat Er som elev på KTS fandt en seddel med teksten "ikke p". P'et betød "perkere", og det refererede til en arbejdsgiver, der ikke ønskede danskere med indvandrerbaggrund som praktikanter i sin virksomhed.

Hos CERD har man fastholdt, at skolens praksis potentielt kunne medføre, at Murat blev diskrimineret. Problemet er, at skolen havde en praksis, som stiller en gruppe af elever dårligere end andre, alene på grund af deres etnicitet, forklarer Birgitte Kofod Olsen, der er afdelingsleder hos IMR. Efter FN har kritiseret denne danske dom, bør de danske domstole nu ændre deres praksis i diskriminationssager, mener IMR. CERD gav klagekomitéen ret i dens afgørelse og fastslår, at når de danske domstole frikender skolen, så har den danske stat forbrudt sig mod to artikler i FN's konvention om racediskrimination, nemlig artiklerne om forbud mod racediskrimination og om ligestilling på arbejdsmarkedet og inden for uddannelsesområdet.

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling modtog 32 konkrete klager og startede tre sager af egen drift 2007. Komitéen kom med 15 udtalelser i 2007.

INFO

Læs mere om Klagekomitéen her www.klagekomite.dk

FRISTER FOR VARETÆGT HJÆLPER

Efter længere tids kritik besluttede justitsminister Lene Espersen (K) og regeringen i 2007 at ville arbejde for et lovforslag, der skal begrænse de langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger. Beslutningen kommer ovenpå en række forslag fra Strafferetsplejeudvalget om, at der indføres frister for længden på varetægtsfængslinger.

IMR har tidligere peget på, at de lange perioder for bl.a. varetægtsfængslinger var uholdbare.

Peter Scharff Smith er seniorforsker hos IMR, og han har i flere år beskæftiget sig med forholdene for de varetægtsfængslede. Han er ikke i tvivl om, at regeringens melding er et skridt i den rigtige retning.

- Det er absolut en god ide at indføre konkrete frister og generelt gøre en indsats for at afkorte varetægtsfængslingsperioden. Men det store spørgsmål er, hvad det kommer til at betyde i praksis, siger han. Han minder om, at der også bør tages initiativer til at forbedre forholdene for de varetægtsfængslede og skabe nogle mere hensigtsmæssige rammer for opholdet.

- Jeg vil også gerne opfordre til, at man samtidig arbejder for at gøre varetægtsfængslingen mindre belastende. Fx ved at muliggøre en mere velfungerende kontakt mellem de fængslede og deres familie, siger Peter Scharff Smith og refererer til, at de Europæiske Fængselsregler, der er vedtaget af Europarådets Ministerkomite, bl.a. siger, at "besøgsordningerne skal give de indsatte mulighed for at opretholde og udvikle forholdet til deres familie på en så normal måde som muligt".

- Det kan man godt sætte spørgsmålstejn ved, om den nuværende ordning lever op til, slutter han.

TEMA

OVERVÅGNING

Institut for Menneskerettigheder (IMR) har i flere tilfælde advaret mod at Danmark udviklede sig til et overvågningssamfund der kunne true privatlivets fred og den enkelte borgers retsikkerhed. Kampen mod terror har bl.a. givet Politiets Efterretningstjeneste udvidede beføjelser og dette tema viser nogle af de problemområder, som IMR finder grund til at advare imod. Og IMR er ikke alene. I 2008 vedtog FN's Sikkerhedsråd en erklæring, hvor det bl.a. blev understreget at: "Rådet minder staterne om, at de skal sikre, at eventuelle tiltag til bekæmpelse af terrorisme skal overholde alle forpligtelser i henhold til international ret, især internationale menneskerettigheder, flygtningeretten og den humanitære folkeret." I juni 2008 meddelte den danske regering, at den vil øge kontrollen med PETs registrering af danskere og udlændinge, der bor i Danmark. Det uafhængige kontroludvalg, Wambergudvalget, får udvidet sin ret og pligt til at kigge PET i kortene. Udvalget skal fortsat godkende PET's registrering af personer og organisationer, men skal fremover også gennem stikprøver holde kontrol med, hvordan PET generelt behandler personoplysninger i sine it-systemer.

IMR ADVARER MOD, AT SKOLELÆRERE SKAL OVERVÅGE TERROR-ASPIRANTER

Som led i det terrorforebyggende arbejde ønsker Politiets Efterretningstjeneste (PET), at radikalisering af unge skal indgå i det kriminalpræventive samarbejde i SSP (skole, sociale myndighed og politi) på lige fod med indsatsen mod misbrug og tyveri.

Skolelærere og undervisere på gymnasier og højere læreanstalter skal dermed være med til at spotte unge med muslimsk baggrund, som er i risiko for at komme i et yderligtgående miljø. Lærerne skal være opmærksomme på mistænkelig adfærd iblandt deres elever i forhold til fx ændringer i tøjstil, læsevaner og social adfærd.

På PET's hjemmeside står der bl.a., at "ændringer i tøjstil og fysisk fremtoning har i flere tilfælde været udtryk for ændret og radikal adfærd. Det er dermed forandringen i tøjstilen, der er interessant som indikator på begyndende radikalisering - ikke tøjstilen i sig selv". - Men hvad er det så, at man skal holde øje med? Her bliver det problematisk, for de ting, der nævnes som

mulige faresignaler, er ikke nødvendigvis tegn på ekstremisme, men derimod tegn på religiøsitet. Og her er det vigtigt at skelne, for ellers er der tale om diskrimination og mistænkeliggørelse af en stor gruppe mennesker, siger Peter Vedel Kessing, forsker ved IMR, og henviser til et notat fra Center for Terroranalyse. Her lyder det, at "det er vanskeligt at give en præcis profil på unge, som radikaliseres".

Kontroller overvågningen

Peter Vedel Kessing opfordrer også til, at PET's screeninger af mistænkelige grupper og anvendelse af terroristprofiler er klart dokumenterede og overvågede, sådan at eventuelle indgreb i rettigheder foretages under kontrol.

- Der skal være en uafhængig overvågning af den myndighed, som overvåger borgerne. På den måde sikrer man, at overvågning kun finder sted, hvor det er strengt nødvendigt, slutte Peter Vedel Kessing.

MASSEREGISTRERING ER FOR INDGRIBENDE

I september 2007 begyndte en ny masseregistrering i Danmark. Det er den såkaldte "logningsbekendtgørelse", der er trådt i kraft, og med den er det fremover pålagt danske internet- og teleselskaber at "logge" – eller gemme – brugernes trafikdata i op til et år. Formålet er at hjælpe politiet i kampen mod terror.

- Der er tale om et meget vidtgående indgreb i retten til privatliv, hvor man rammer rigtig mange mennesker. Langt størstedelen af de mennesker, man nu vil registrere, er jo slet ikke relevante for PET's arbejde, sagde ph.d.-stipendiat Rikke Frank Jørgensen til dagbladet Politiken (14.9.07).

Rikke Frank Jørgensen er Institut for Menneskerettigheders ekspert i menneskerettigheder og it-samfundet.

Hun understreger over for avisen, at der fra et menneskeretligt perspektiv ikke er sammenhæng mellem det, man ønsker at opnå, nemlig at finde og overvåge terroristerne, og så det indgreb, man begår. Men denne udvikling er ifølge Rikke Frank Jørgensen symptomatisk for dansk terrorbekæmpelse.

- I andre EU-lande overvejer man stadig konsekvenserne af et sådant indgreb. Danmark er det eneste land, der har haft så travlt med at få gang i denne masseregistrering af vores borgere. En ting er, at vi får en høstak af registreringer. Men en anden ting er, at det bliver meget svært at rulle al denne overvågning tilbage igen, advarer hun.

Og hun er ikke alene. I Danmark har både Prosa, Datatilsynet, ITEK (som er en del af Dansk Industri) IT-Politisk Forening og tele- og internetbranchen kritiseret den nye bestemmelse bl.a. for at give private virksomheder en uønsket polititrolle. Alligevel er den nu trådt i kraft, selvom den måske slet ikke kan hjælpe politiet.

- Hvis en terrorist ønsker det, er det alligevel nemt at omgå overvågningen. Fx kan man blot benytte email-tjenester som Yahoo eller Gmail, eller man kan benytte de offentlige computere på bibliotekerne, som ikke er omfattet af bestemmelsen. Ordningen skyder ganske enkelt spurve med kanoner, fastslår Rikke Frank Jørgensen.

IMR: FLYT FORÆLDEDE PET-SAGER TIL RIGSARKIVET

Det er uacceptabelt, at Politiets Efterretningstjeneste (PET) konsekvent afviser aktindsigt i sager, der er helt op til 25-30 år gamle. Sådan sagde Institut for Menneskerettigheder (IMR) til dagbladet Information (10.9.07).

Ifølge artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention har enhver nemlig ret til "respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance", og det omfatter også aktindsigt i oplysninger, der vedrører én selv.

- Den respekt udviser PET ikke, når de afviser alle ansøgninger med en standardbegrundelse om, at frigivelse af oplysninger kan true den nationale sikkerhed. Nogle sager må være jo så gamle, at de ikke længere udgør en trussel, vurderer projektleder Christoffer Badse i IMR.

Kigger man på PET's hjemmeside, er der ellers klare frister for, hvor længe oplysninger må være registrerede. Person- og organisationssager skal nemlig slettes, når sagerne ikke længere er aktuelle. "En sag skal senest slettes, såfremt der i en periode på 10 år ikke er tilført sagen nye registreringsværdige oplysninger", lyder det på hjemmesiden. Det fremgår dog også, at visse sager har historisk værdi og derfor kan gemmes i tjenestens arkiv.

- Når disse oplysninger ligefrem bliver historiske, kan man godt sætte spørgsmålstegn ved, om de nu også stadig er relevante for PET, siger Christoffer Badse og henviser til, at det i flere tilfælde kan være en bedre løsning at overflytte de forældede oplysninger til Rigsarkivet, sådan som det er sket i Sverige.

Her fastslog en Strasbourg-dom fra 2006, at Sverige havde krænket fire borgeres privatliv ved at opbevare gamle oplysninger, som ikke længere var nødvendige for den svenske efterretningstjenestes arbejde. På den baggrund flyttede tjenesten en række gamle sager til det svenske rigsarkiv.

- Hvis oplysningerne er bevaringsværdige og ikke længere udgør en reel trussel, og hvis de omtalte borgere i øvrigt er beskyttede gennem fx anonymisering, så kan dette være en god måde at sikre den størst mulige åbenhed på, samtidig med at vigtige oplysninger bevares for eftertiden, slutter Christoffer Badse.

NY TRAKTAT SVÆKKER RETSSIKKERHED

Institut for Menneskerettigheder (IMR) udtrykker bekymring over den nye Prüm-traktat, der i 2007 blev en del af dansk lovgivning. Traktaten giver politiet i de forskellige EU-lande nye midler i kampen mod terror og kriminalitet. Fx giver den politi i bl.a. de nye østlande mulighed for at indhente danske informationer om DNA-oplysninger og fingeraftryk. IMR mener, at mange af disse nye tiltag er meget vidtgående og giver usikkerhed. Når så mange myndigheder rundt i EU nu pludseligt kan få fat i personlige oplysninger om danske borgere, så er der jo også større fare for, at oplysningerne misbruges eller havner i de forkerte hænder. IMR finder, at det er alt for utydeligt, hvornår de forskellige midler kan tages i brug og understreger, at der skal være en sammenhæng mellem situationens alvor, og de midler politiet tager i brug. Og den sammenhæng er svær at se i denne traktat. Som borger har man krav på at vide, hvordan man bliver overvåget og hvorfor, og det er nu blevet mere diffust. Dermed finder IMR, at borgernes retssikkerhed er blevet svækket. Også på et område som diskrimination på grund af etnicitet, mener instituttet, at den nye traktat går i den forkerte retning.

I kampen mod terror er der typisk fare for, at man særligt fokuserer på bestemte etniske grupper. Men man kan ikke sætte lighedstegn mellem fx en bestemt type forbrydelse og en person af bestemt race eller etnisk baggrund. IMR understreger, at den nye traktat ikke tager højde for, at en sådan slags ulovlig etnisk profilering kan blive en konsekvens. IMR har derfor i et hørings svar til Folketinget foreslået, at man udarbejder nogle retningslinier, så man kan minimere diskriminationen af etniske mindretal.

Prüm-traktat

Prüm-traktaten indeholder regler om informationsudveksling, om foranstaltninger til at forebygge terrorhandlinger, herunder brug af såkaldte "air marshalls", om foranstaltninger til at bekæmpe ulovlig indvandring samt om andre former for samarbejde mellem retshåndhævende myndigheder. Herudover indeholder traktaten en række forskellige generelle bestemmelser samt regler om databeskyttelse.

KRITIK AF PET-SAMARBEJDE MED TORTUR STATER

Kampen mod terror forudsætter et bredt internationalt samarbejde. Også med lande der er kendte for at krænke menneskerettighederne og anvende tortur. Det mener chefen for Politiets Efterretningstjeneste (PET) Jacob Scharf, og dermed lægger han op til et nybrud i dansk efterretningsarbejde.

Det fik i 2007 Enhedslisten til at stille såkaldte §20-spørgsmål til justitsminister Lene Espersen. Partiet ville nemlig vide, om hun er enig i PET-chefens vurdering, at et sådant samarbejde er nødvendigt. Ministeren skriver bl.a. i sit svar, at terrorhandlinger mod den vestlige verden har været med til at øge behovet for et stærkere internationalt samarbejde. Og det gælder altså også i forhold til lande, som PET ikke tidligere har samarbejdet med.

"Politiets Efterretningstjenestes samarbejde med udenlandske samarbejdspartnere [foregår] i overensstemmelse med dansk ret, og jeg har således fuld tillid til, at Politiets Efterretningstjenestes samarbejde med andre landes myndigheder sker på en retssikkerhedsmæssigt betryggende måde", skrev ministeren i sit svar i 2007.

Hos Institut for Menneskerettigheder ser man imidlertid anderledes på sagen. Ifølge instituttet skal PET nemlig som udgangspunkt afholde sig fra at samarbejde med torturstater og dermed også undgå at gøre sig afhængig af deres efterretninger.

- Det vil være som at spise frugten fra et forgiftet træ. Samarbejdet må kun ske med stater, som afholder sig fra torturmetoder eller med lande, som fx Jordan og Marokko, der har igangsat forandringsprocesser for at undgå tortur, siger afdelingsleder Birgitte Kofod Olsen. Hun refererer til, at der skal opstilles klare og formelle rammer for det samarbejde, PET indleder med fremmede efterretningstjenester.

- Og det skal selvfølgelig hvile på menneskerettigheder og retssikkerhedskrav. Så snart PET har grund til at tro, at et samarbejdsland ikke lever op til disse minimumskrav, bør samarbejdet i princippet ophøre.

INFO

Se resten af interviewet på:

www.menneskeret.dk/nyheder/arkiv/nyheder+2007/imr+kritiserer+pet-samarbejde+med+tortur-stater

PET GÅR MED DIG PÅ BIBLIOTEKET

PET behøver ikke længere hente en dommerkendelse, hvis de vil vide, hvad du låner på biblioteket, skrev Nyhedsavisen den 5.10.2007. Som en følge af terrorpakken er det nemlig blevet lettere for PET at indhente personlige låneoplysninger, og det får Danmarks Biblioteksforening op i det røde felt.

Der er dog begrænsninger på, hvad PET må og ikke må. Fx kan de ikke bede om en liste over alle borgere, der har lånt en bestemt bog, men kun om information på konkrete enkeltpersoner. Og eftersom bibliotekerne stadig er underlagt regler fra Datatilsynet, må de kun gemme de personlige oplysninger i højst en måned.

PET skal desuden have en begrundet mistanke, og indhentningen af oplysningerne skal ske som led i forebyggelse og efterforskning af terror. Alligevel vurderer Institut for Menneskerettigheder (IMR), at der er tale om et for væsentligt indgreb i privatlivets fred.

- Et indgreb af en sådan art skal jo retfærdiggøres. Der skal være sammenhæng mellem det, man gerne vil opnå i forhold til bekæmpelse af terror, og så den måde man indsamler efterretninger på. Og det kan man godt sætte spørgsmålstegn ved i dette tilfælde, siger projektleder ved IMR, Christoffer Badse.

Han understreger, at bekæmpelsen af terror ikke må bruges til at retfærdiggøre et hvilket som helst indgreb i privatlivets fred.

- Man bliver nødt til at spørge sig selv, om det virkelig er nødvendigt at vide, hvad enkelte borgere går og låner og læser på biblioteket, siger Christoffer Badse.

IMR har tidligere peget på, at den danske lovgivning går for langt i forhold til beskyttelsen af det enkelte individs privatlivsfred – med vedtagelsen af lovningsbekendtgørelsen, der trådte i kraft september 2007.

INFO

Se I IMR's notater på www.menneskeret.dk/danmark/horingssvar

GOOGLE- OVERVÅGNING GIVER RISIKO FOR MISBRUG

Flere medier satte i 2007 fokus på internettets søgemaskiners overvågning af folks adfærd på nettet. Overvågningen sker for at hjælpe virksomheder med at målrette deres markedsføring. Google går skridtet videre og giver mulighed for at overvåge computerspil, men det går ud over individets frihed, advarer en IMR-ekspert.

Den kendte internetgigant Google tog i 2007 patent på et nyt system, der kan overvåge vores adfærd i computerspil, som fx Second Life eller World of Warcraft. Dermed kan de danne en psykologisk profil af spilleren, og det giver mulighed for en hidtil uset grad af præcis og målrettet markedsføring. Men denne form for indsamling og udnyttelse af persondata er at gå for langt, mener IMR's ph.d. stipendiat Rikke Frank Jørgensen.

"Teknologien og de nye virtuelle verdener giver mulighed for en meget omfattende og detaljeret overvågning af individet. Man skruer simpelthen op for overvågningsvolumen, når man begynder at registrere, hvordan vi agerer i bestemte virtuelle miljøer, som fx spil", siger Rikke Frank Jørgensen, der er ekspert i it-politik og de rettmæssige problemstillinger, der er knyttet til informationsfundet.

Ifølge hende er der tale om en udvikling, hvor virksomheder i højere og højere grad opsamler og udnytter de digitale fingeraftryk og fodspor, som vi afgiver, når vi bevæger os på nettet og i computerspillenes virtuelle miljøer. Og det øger behovet for en beskyttelse af individets ret til anonymitet.

"Det er den principielle side af sagen. Men rent sikkerhedsmæssigt er der også problemer i det her. For hvem skal sikre, at de oplysninger, Google indsamler, ikke havner i de forkerte hænder? Der vil altid være en øget risiko for misbrug eller fejl, når man har så mange oplysninger om folk, og her tænker jeg på både tekniske og menneskelige fejl", siger Rikke Frank Jørgensen.

INFO

Læs mere om IMR og it-teknologien på:
[www.menneskeret.dk/Nyheder/NYHEDSLISTER/
OVERV%c3%85GNING](http://www.menneskeret.dk/Nyheder/NYHEDSLISTER/OVERV%c3%85GNING)

CIVILSAMFUND SIKRER PLURALISME

Institut for Menneskerettigheder (IMR) har en række teamledere der er ansvarlige for særlige indsatsområder. Charlotte Flindt Pedersen varetog teamet Civil society. Hun konstaterer, at demokrati kræver en konstant mangfoldighed af stemmer, hvor relevante samfundsdilemmaer debatteres.

Et stærkt civilsamfund med dygtige organisationer er vigtigt for demokratiet og for håndhævelsen af menneskerettighederne?

- Ja, for de kan både repræsentere og formulere samfundsmæssige interesser som ytringsfrihed, forbruger-, arbejdsmarkeds- og minoriteters interesser, sport mm. Samfundets top og bund kommunikerer gennem civilsamfundet, og fremtidens beslutningstagere rekrutteres ofte her. Men et stærkt civilsamfund er ligeledes vigtigt for konstant kontrol med statsapparatet og ikke mindst som bindeled til og beskyttelse af særligt udsatte grupper. Civilsamfundet sikrer pluralisme samt decentralisering af magten i samfundet og udviklingen af den bevidste, aktive og engagerede borger.

IMR's samarbejde med civilsamfundet er således en naturlig hjørnesteen i det internationale arbejde?

- Netop, og derfor har vi fx udarbejdet en regional strategi for Vestafrika omfattende alle dele af IMR's internationale arbejde. Canadiske "Rights and Democracy" er en vigtig strategisk partner i gennemførelse heraf og har som led i samarbejdet placeret en medarbejder i teamet. Indtil videre fokuseres på Niger, Burkina Faso og Mali. I forhold til civilsamfundet fokuseres der i Niger på kapacitetsopbygning af statslige institutioner, samarbejde med politi og sikkerhedsstyrker, støtte til ngo'er som tilbyder menneskerettighedsundervisning og dokumenterer menneskerettighedskrænkelser; i Mali støttes ngo'er, som bl.a. tilbyder retshjælp og rådgivning til udsatte grupper i landområderne. IMR's medarbejdere har ligeledes bidraget til identifikation og formulering af Danidas programmer for menneskerettigheder og god regeringsførelse i Niger, Burkina Faso og Mali, oplyser Charlotte Flindt Pedersen.

INFO

Læs hele interviewet på
www.menneskeret.dk/om+os/årsberetning

Folkedrabsturisme?

Siden 2003 har Institut for Menneskerettigheder (IMR) i samarbejde med Undervisningsministeriet og Afdeling for Holocaust- og Folkedrabsstudier (DIIS) bistået kommuner i hele landet med afholdelsen af den særlige, årlige mindedag, Auschwitzdagen, den 27.1. Hvert år har sit eget tema, og i 2007 var der fokus på de steder, hvor folkedrabene fandt sted.

Som optakt til den 27. januar inviterede DIIS lærere og elever fra hele landet til en række temadage om de problemer og dilemmaer, der knytter sig til folkedrabets konkrete steder - fx nazisternes udryddelseslejre, kirkerne i Rwanda eller massegravene i Bosnien. Tjener "folkedrabsturismen" til forebyggelse, eller er det bare underholdning?

Det var spørgsmål som disse, elever og lærere diskuterede, da temadagene fandt sted ude på landets skoler.

En række kommuner lavede særskilte arrangementer for alle andre. Mindedagen bliver afholdt i samarbejde mellem kommuner, Undervisningsministeriet, DIIS og IMR.

INFO

Se også www.27-1.dk og www.folkedrab.dk

REFORM AF LOVGIVNING OG STATSINSTITUTIONER

Institut for Menneskerettigheder (IMR) har en række teamledere, der er ansvarlige for særlige indsatsområder. Anders Buhelt stod i 2007 i spidsen for det internationale arbejde om reform af lovgivning og statsinstitutioner.

I januar 2007 indledte teamet *Reform af lovgivning og statsinstitutioner* udviklingen af en teamstrategi, som strakte sig over det meste af året og identificerede fire hovedindsatsområder: den lovgivningsmæssige ramme, den institutionelle struktur og kapacitet i retssystemet, værdibaseret planlægning for staten, og kapacitets- og metodeudvikling.

Anders Buhelt fortæller, at IMR startede to nye projekter i Cambodja, som er finansieret af danske og australske (AusAID) bistandsmidler, et modeldomstolprojekt og et indikatorprojekt for retssektoeren med henblik på måling og vurdering af sektorens resultater. Begge projekter er resultater af instituttets mangeårige partnerskab med de besluttende organer i retsreformen.

Så er der det arabiske initiativ. IMR er også aktiv her?

- Vi havde stor succes med en dialogkonference i Yemen, som blev lukket af premierministeren med løfte om opfølgning på gennemførelse af anbefalingerne fra konferencen og den juridiske analyse, som dannede grundlag for konferencen. I den ny fase forventes statskomponenten at fokusere på feltanalyse af gennemførelsen af strafferetten, rettighedsbaseret juridisk analyse af et nyt lovområde, samt strategisk planlægning med Menneskerettighedsministeriet.

- Vi udgav også en miniudgave af en håndbog om åbenhed i forvaltningen og retten til oplysning, og indsatsen på dette område forventes at tage fart i 2008, både som integreret del af eksisterende projekter (fx i Ukraine og Afghanistan) og som en ny komponent under den arabisk-europæiske dialog mellem nationale menneskerettighedsinstitutioner, fortæller Anders Buhelt.

INFO

Læs hele interviewet på
www.menneskeret.dk/om+os/årsberetning

INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER

1987 2007

MENNESKERETTIGHEDER – HVER DAG

I 2007 kunne Institut for Menneskerettigheder fejre sit 20 års jubilæum som en af de første og største nationale menneskerettighedsinstitutioner i verden. Den 5. maj 1987 vedtog et flertal i Folketinget, at der skulle etableres et dansk menneskerettighedscenter der kunne forske, informere og undervise om menneskerettigheder. De 10 medarbejdere, som startede var blevet til 100 i jubilæumsåret 2007. Både nuværende og tidligere medarbejdere, bestyrelsesmedlemmer og rådsmedlemmer fejrede jubilæumsåret sammen med Institut for Menneskerettigheders mange samarbejdspartnere i ind- og udland.

INTERNATIONALT SEMINAR

Selve jubilæumsdagen blev fejret med et internationalt seminar, workshops og receptionen den 3. maj. Her talte foruden direktør Morten Kjærum og bestyrelsesformand Claus Haagen Jensen også udviklingsminister Ulla Tørnæs og FN's vicehøjkommissær for Menneskerettigheder Kyung-wha Kang.

Kammerkoret Hymnia sang IMR's egen Menneskerettighedshymne som er skrevet af Francesco Cali og Jeppe Marsling. Jubilæumsreception var kombineret med debatborde, hvor IMR's medarbejdere kunne oplyse om og diskutere følgende temaer: Menneskerettigheder og terrorisme, menneskerettigheder i den arabiske verden, menneskerettigheder og udvikling, det inkluderende samfund samt menneskerettigheder og erhvervsliv.

JUBILÆUMSKALENDER

Den 10.12.2006 blev der udgivet en jubilæumskalender med en oversigt over alle de 20-års arrangementer, som Institut for Menneskerettigheder afholdt i 2007. Kalenderen var illustreret af danske børnetegninger fra den europæiske konkurrence om børns rettigheder.

JUBILÆUMSÅR - INKLUSIONSÅR

Institut for Menneskerettigheder sluttede sit jubilæumsår med at igangsætte et Inklusionsår i anledning af 60-året for FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne i 2008. Det inkluderende samfund handler om frihed til forskellighed og rummelighed, og dette blev skudt i gang ved et arrangement med oplæg, musik og oplæsning under deltagelse af H.K.H. Kronprinsesse Mary.

EKSKLUSIV KUNSTPLAKAT

Den kendte danske kunstmaler Leif Sylvester lavede i 2007 en eksklusiv kunstplakat i anledning af IMR's jubilæum. Leif Sylvester er også landskendt som gøgler, skuespiller og musiker, men slog for alvor igennem som kunstmaler i slutningen af 1980'erne med folkelige, figurative og farvestærke billeder, der altid rummer et menneskeligt og livsbekræftende indhold. Kunstplakaten "Familien" findes stadig i et begrænset oplag og kan købes som signerede eksemplarer på IMR's webbutik shop.humanrights.dk

12 AMBASSADØRER

IMR udnævnte 12 ambassadører der i 2008 skal arbejde for at udbrede kendskabet til det inkluderende samfund hvor svage grupper ikke ekskluderes på grund af fx race, religion, køn, alder og handicap. Uffe Ellemann-Jensen – fhv. udenrigsminister, Elsebeth Gerner Nielsen – rektor for Kolding Designskole, Peter Mygind – skuespiller, Wood Wood – designgruppe, Hanne Marie

Svendsen – forfatter og vicepræsident i dansk PEN, Kjeld Holm – biskop i Århus Stift, Helle Brønnum Carlsen – madskribent, lektor, ph.d, Gry Möger Poulsen – formand for Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Ingen Frygt – kunsttrio, Hassan Preisler – skuespiller Claus Seidel – formand for Danske Bladtegnere, og direktør Moayad Fahmi, Truemax.

SMYKKE FOR ALLE

Smykkekunstner Carolina Vallejo har designet en pin, der hedder INCLUSION. Den symboliserer åbenhed, mangfoldighed og frihed til forskellighed.

Den er kreeret i anledning af Inklusionsåret 2008. Carolina Vallejo er en prisbelønnet dansk smykkekunstner, hvis værker er formmæssigt gennemarbejdede og udviser høj æstetisk kvalitet. Hun evner med sine smykker at kalde ord frem på følelser og betydning, der efterlader eftertænkning. Smykket er i forsølvet kobber eller sølv med emalje og udbydes i flere farver. En lille unik smykkenål der prikker hul på et større problem. Den skal nemlig slå et slag for et samfund, der inkluderer sine svage. IMR ønsker et samfund, der holder sindet åbent for nye måder at gøre tingene på. Et samfund med udadvendthed, der er globalt orienteret, og som kommer folk i møde.

Det nye symbol for det inkluderende samfund, Inclusion, kan købes af alle, som vil markere, at de går ind for inklusion.

Du kan læse mere om Inklusionsåret 2008 og Inclusion på www.menneskeret.dk/Danmark/Inklusions%20a5ret+2008

UDSTILLING PÅ DET KONGELIGE BIBLIOTEK

Institut for Menneskerettigheder har siden sin start udgivet mange forskellige publikationer hvert år. Det har været både bøger, pjecer, udredninger, forskningsrapporter, plakater, film og musikudgivelser foruden formidling på diverse hjemmesider. Udstillingen på Det Kgl. Bibliotek viste et udsnit af de mere end 500 publikationer af over 300 forskellige forfattere, der tilsammen har produceret mere end 80.000 sider. Dansk PEN's præsident, Anders Jerichow, talte om ytringsfrihed og litteratur, og alle forfattere og redaktører igennem årene var inviteret til åbningen af udstillingen.

FOLDER OM IMR-UDGIVELSER

I forbindelse med udstillingen på Det Kongelige Bibliotek blev der udgivet en folder over alle IMR-udgivelser i perioden 1987-2007. Den viser et bredt emnevalg om bl.a. børns rettigheder, ytringsfrihed, oprindelige folk, kvinder, rettigheder i udviklingslande, sager ved Menneskerettighedsdomstolen, filosofiske debatter og meget, meget mere. Folderen kan rekvireres fra IMR eller downloades fra <http://shop.humanrights.dk/product.asp?product=1267>

Folketingets Præsidium, optrædende og de nye statsborgere synger "Der er et yndigt land" på statsborgerskabsdagen i Folketinget den 27. april 2008.

IMR-FORSKER:

FORNY DE DANSKE REGLER OM INDFØDSRET

Det er svært at få statsborgerskab i Danmark. Sværere end i mange af de lande, som Danmark normalt sammenlignes med. Det fortalte Eva Ersbøll, jurist og forsker hos Institut for Menneskerettigheder (IMR) den 23. november 2007, da hun forsvarede sin ph.d.-afhandling om indfødsret og tendenserne inden for statsborgerskab i Europa. Hun mener, at de danske regler på området på mange måder er særprægede og trænger til modernisering.

- Ingen andre lande, vi normalt sammenligner os med, har en statsborgerskabslov, der er så gammel som den danske. De fleste lande har reformeret deres lovgivning for nylig, og selv om den danske indfødsretslov har været gennem flere ændringer undervejs, så er selve loven stadig fra 1950. Der har ikke været gennemført ændringer, hvor man samtidig har iværksat et omfattende udredningsarbejde og overvejet en egentlig reform, forklarer Eva Ersbøll.

Hun peger også på, at i modsætning til de fleste andre europæiske lande er det i Danmark de folkevalgte politikere, der bestemmer, hvem der skal opnå statsborgerskab, og hvem der ikke skal. Det sker ved, at integrationsministeren fremsætter et lovforslag til Folketinget med navnene på de udlændinge, der skal tildeles retten til statsborgerskab i Danmark.

- Men der er muligheder for at gøre det anderledes, også inden for rammerne af grundloven. Det er bl.a. disse muligheder, jeg undersøger i min afhandling, fortæller Eva Ersbøll.

Så tilbage står altså den knast, om der i Danmark er behov for at modernisere lovgivningen på området. Og spørger man Eva Ersbøll, er hun ikke i tvivl.

- Der er sket en voldsom samfundsudvikling siden 50'erne. Danmark er siden da blevet et land, som mennesker indvandrer til og udvandrer fra i langt højere grad end tidligere. Derfor har statsborgerskabet også fået meget mere betydning. Vi er også blevet medlem af EU, og vi har forpligtet os til at overholde adskillige internationale aftaler på menneskerettigheds- og statsborgerrettens område. Vi har altså på mange områder gennemgået en udvikling ligesom mange andre vesteuropæiske lande, der gør, at spørgsmålet om en reform af indfødsretten er blevet påtrængende.

INFO

Læs mere om afhandlingen her:

www.menneskeret.dk/Nyheder/NYHEDSLISTER/STATSBORGERSKAB

www.imiscoe.org/natac

KONFERENCER, SEMINARER OG OFFENTLIGE MØDER

Institut for Menneskerettigheder afholdt 88 konferencer, seminar og debatmøder i 2007. Der var bl.a. fokus på FN, Demokratibevægelser, og diskrimination. Her er udpluk fra de afholdte offentlige arrangementer.

DANMARKS SOCIALE FORUM

Instituttet deltog med to workshops i konferencen *Danmarks Sociale Forum* den 29.-30.9.07. Under overskriften "En anden verden er mulig" udfordrede konferencen de politiske tendenser, der er dominerende i verden i dag. Der var debatter, workshops, film og musik. Danmarks Sociale Forum udgør den danske del af World Social Forum.

Institut for Menneskerettigheders to workshops havde temaerne ligebehandling, og det inkluderende samfund. I workshop 1 deltog fra IMR Birgitte Kofod Olsen, Nanna Margrethe Krusaa, Søren Laursen og Mandana Zarrehparvar i debatten om, hvordan vi fremmer ligebehandling og beskytter mod diskrimination.

I Workshop 2 deltog Bente Bondebjerg fra Dansk Flygtningehjælp, Bo Lauritsen fra Guldberggade skole, og fra IMR Mandana Zarrehparvar og Eva Ersbøll i en debat om "Medborgerskab - også for etniske minoriteter?"

OL I KINA

I 2008 er Kina vært for De Olympiske Lege, og det medførte allerede i 2007 en stor debat om bl.a. tvangsfjernelser af mennesker for at rydde op i Beijing og gøre plads til de officielle OL-arealer.

Derfor lagde IMR hus til en debat mandag den 18. juni: The Beijing Olympics - In the light of human rights.

En af de forskere som gennem flere år har arbejdet med de sociale implikationer der opstår i forbindelse med forberedelserne til OL i Beijing, er konsulent David Westendorff fra United Nations Research Institute for Social Development (UNRISD), Geneva, Switzerland. David Westendorff diskuterede de sociale omkostninger ved afholdelsen af OL i Beijing sammen med IMR's seniorforsker Hatla Thelle.

MENNESKERETTIGHEDER I PRAKSIS

Seminarrække om internationalt menneskerettighedsarbejde med udgangspunkt i konkrete erfaringer. Otte møder hvor det første møde om den globaliserede verden med fokus på IMR-strategier, partnerskabskoncepter, menneskerettighedskonventioner og kapacitetsopbygning som udgangspunkt for samarbejde i tredje lande. Et andet satte fokus på lovreformer, et tredje på temaet klagebehandling, et fjerde igen om reform af offentlige institutioner. Der var også oplæg om de nationale menneskerettighedsinstitutioner, og om civilsamfundets rolle i styrkelse af menneskerettighederne. Det syvende møde havde overskriften: *Landestrategier og indikatorer*, der så på udviklingsindsatser på menneskerettighedsområdet kan med fordel måles op mod indikatorer. Er det muligt ikke blot at måle resultater men også effekt og indvirkning? Det sidste møde hed *Dialoger om Menneskerettigheder*, hvor man diskuterede om dialoger om dødsstraf og tortur, metoder til sikring af en retfærdig rettergang og om sociale og økonomiske rettigheder kan medvirke til at andre lande gradvist tager skridt til at forbedre disse rettigheder?

Afdelingsleder Birgit Lindsnæs var ordstyrer og der var i alt 26 interne og eksterne oplægsholdere.

DE UNIVERSELLE RETTIGHEDER

I samarbejde med den danske afdeling af Den Internationale Sammenslutning af Jurister (ICJ) afholdt IMR et seminar om de universelle menneskerettigheder den 27. 07. Oplægsholdere var professor Chris Peter Maina fra Dar Es Salaam Universitet i Tanzania, IMR's forskningschef Hans-Otto Sano og formanden for ICJ i Danmark, advokat Sune Skadegaard Thorsen, der også er medlem af IMR's bestyrelse. Hans-Otto sano præsenterede sin bog fra 2006 "Human Rights in Turmoil" på seminaret.

HOUSE OF DISCRIMINATION

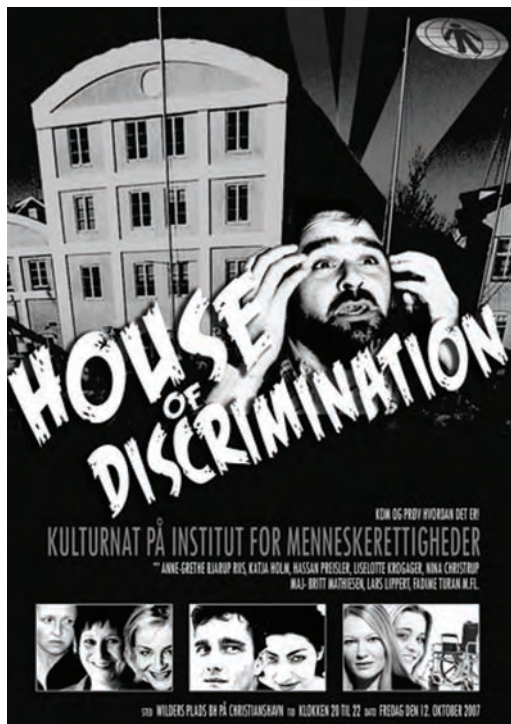
Da mørket sænkede sig over hovedstaden til årets kultur­nat, var der igen i 2007 gys og gru i vente til de gæster, der vovede sig ind på Institut for Menneskerettigheder (IMR). Her fik besøgende nemlig en anderledes og skræk­indjagende oplevelse, når instituttet for en aften skifter navn til 'House of Discrimination'.

Gæsterne blev tildelt en identitet som en af de men­nesker i samfundet, der oftest oplever at blive diskri­mineret. Herefter blev man sendt på rundtur i en række forskellige ubehagelige situationer, hvor skuespillere og eksperter vil gøre deres for, at man på egen krop kunne mærke, når omverden diskriminerer.

Man kunne fx blive trukket gennem ansættelsessamtaler, første dag på arbejdspladsen og børn over 10 år kunne besøge det mystiske 'prøverum', hvor bl.a. skuespilleren Anne-Grethe Bjarup Riis tog imod. De øvrige skuespillere var Hassan Preisler, Katja Holm, Lise Lotte Krogager, Maj-Britt Mathiesen, Lars Lippert og Fadime Turan.

- Kulturnatten er en anderledes måde at lære noget om en meget vigtig del af instituttets arbejde, nemlig bekæmpelsen af diskrimination. Fx kan man lære noget om, hvad man selv kan gøre, og hvor man kan gå hen, hvis man ser nogen blive diskrimineret, eller hvis man selv bliver udsat for den meget ubehagelige oplevelse, det er at blive diskrimineret, forklarer specialkonsulent hos IMR Mandana Zarrehparvar.

En række organisationer deltog med ekspertbistand: Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske, Klagekomiteen for Etnisk Ligebehandling, Ældremobiliseringen, Center for Ligebehandling af handicappede og Ligestillingsaf­delingen i Socialministeriet, Dansk Ungdoms Fællesråd, Kvinderådet og Islamisk-Kristent Studieceter.

30-ÅRET FOR CHARTER 77

Institut for Menneskerettigheder afholdte seminar den 27.11. 2007 i anledning af Charter 77's 30 år i samarbejde med Den Tjekkiske Ambassade og Dansk PEN. Blandt oplægsholderne var Mogens Lykketoft, Anders Jerichow, og Tjekkiets tidligere præsident Václav Havel sendte en speciel videohilsen til seminaret. Musik ved Palle Mikkelborg og Helen Davis.

Den tjekkiske ambassadør Ivan Jancarek åbnede jubilæumsseminaret sammen med IMR's direktør Morten Kjærum. Skuespilleren Tom McEwan læste uddrag af "Charta 77", og Anna Sabatova og Anders Jerichow indledte en debat om nutidig fokus på situa­tionen i Hviderusland og Burma med deltagelse af demokratiforkæmpere og forfattere fra disse lande. Burma-sessionen blev debatteret af ambassadør Jiri Sitrler fra Udenrigsministeriet i Tjekket samt Sabe Amthor Soe fra Prague Burma Centre. Hviderusland-sessionen blev debatteret af Jan Ruml, President of Civic Belarus, Ales Bialiatski, leder af Viasna, Belarus, samt af forfatter og journalist Svetlana Aleksijevic. Charlotte Flindt Pedersen fra IMR var ordstyrer.

FORSKERNES SEMINARRÆKKE

Foråret var igen i 2007 ramme om en seminarrække som IMR's forskningsafdeling var vært for. Temaet var Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. "Changing Dynamics of the Court of Human Rights. Det første seminar gav en introduktion til domstolssys­temet ved bestyrelsesmedlem Jonas Christoffersen og forsker Stéphanie Lagoutte. Andet seminar handlede om domstolen og de økonomiske og sociale rettigheder ved forsker Ida Elisabeth Koch. Den tredje gang var det profes­sor Françoise Hampson, fra Human Rights Centre ved Uni­versitet i Essex, der talte om at repræsentere klienter over for domstolsmaskineriet. Fjerde seminar havde to tidligere dommere fra Strasbourg på podiet, og de gav et indblik i, hvordan dommere tænker, og kom med eksempler på udvalgte domsafgørelser. Et andet makkerpar optrådte på det sjette seminar, og det var Ralph Wilde fra det juridiske fakultet på University College London samt Peter Vedel Kessing fra IMR. Det syvende seminar havde seniorforsker Marie-Bénédicte Dembour fra Universitet i Sussex, og hun forelæste om, hvilken menneskerettighedsskole der stod Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol nærmest. Seminarrækken sluttede med at direktør Jeroen Schokken­broek fra Europarådets direktorat for menneskerettigheder talte om fremtiden for domstolen i Strasbourg. IMR-forskerne Stéphanie Lagoutte og Eva Maria Lassen stod for seminarrækken, der var et led i IMR's medvirken i den europæiske masteruddannelse i menneskerettigheder og demokrati.

INFO

Læs mere om masteruddannelsen her:
www.menneskeret.dk/forskning/european+master's+degree+in+human+rights+and+democratisation

ÅRET FOR FN'S MENNESKERETTIGHEDSRÅD

FN's nye Menneskerettighedsråd blev etableret i 2006. I denne anledning afholdt IMR et åbent møde den 26.6. 07, der gjorde status over rådets første leveår samt de muligheder og udfordringer, der ligger forude. Schweiz og Danmark var nogle af de oprindelige initiativtagere til etablering af Menneskerettighedsrådet, og begge lande var repræsenteret i panelet. I debatten deltog Wolfgang A. Bruehlhart, leder af Human Rights Policy Section i Swiss Federal Department of Foreign Affairs (DFA), Political Affairs Division IV, Human Security, Kim Vinthen, som er chefkonsulent, Udenrigsministeriets Menneskerettighedsenhed og direktør Morten Kjærøum, Direktør for IMR.

HVAD SKAL VI MED MENNESKERETTIGHEDER?

Den 13.11.07 var der gå-hjem-møde på IMR som satte fokus på menneskerettighedsinstitutionernes rolle i nye og gamle demokratier, de såkaldte nationale menneskerettighedsinstitutioner (NHRI). En NHRI er en institution med et mandat baseret på de FN-godkendte Paris Principper samt (i IMR's tilfælde) den danske lovgivning. Oplægsholder om NHRI'er i gamle demokratier var ph.d.-stipendiat Gauthier de Beco, Centre for Philosophy of Law, Catholic University of Louvain, og oplægsholder om NHRI'er i nye demokratier var Fergus Kerrigan, seniorkonsulent i IMR.

MIA-KONFERENCE OM MANGFOLDIGHED

Hvad er forudsætningerne for at mangfoldighed bliver til en succes? Og hvordan ledes den? IBM Danmark var vært da Institut for Menneskerettigheder (IMR) satte fokus på disse spørgsmål til konferencen "Når arbejdskraften svinder og mangfoldigheden stiger", der var startskuddet til den fjerde årlige konkurrence om MIAPRISEN – Danmarks eneste erhvervspris for mangfoldighed og lige muligheder. Oplægsholderne var IMR's direktør, Morten Kjærøum, IBM Danmarks administrerende direktør Lars Mikkelsen, Aarhus Kommunes borgmester Nicolai Wammen, vicedirektør Birgitte Bruun fra Nykredit, vaskerichef Pernille Lundvang fra Midtvask (der tidligere hed Aarhus Amts Vaskeri), HR-Advisor Soraya Ramoul fra Novo Nordisk A/S, chefkonsulent Court Møller fra Beredskabsstyrelsen og Susanne Nour fra IMR. Konferencen blev styret af erhvervsjournalist Mogens Rubinstein, og den bestod af to runder med oplæg og paneldebat.

KURSER OG GENSIDIG UDVEKSLING

Institut for Menneskerettigheder (IMR) har en række teamledere, der er ansvarlige for særlige indsatsområder. Lone Lindholt stod i 2007 i spidsen for det internationale arbejde om Uddannelse og universiteter.

Teamet blev etableret i slutningen af 2006, som en kombination af det tidligere Uddannelsesteam og universitetsprogrammerne fra Civilsamfundsteamet. Ideen var, at universitetspartnere på en lang række områder både kunne bidrage til og drage fordel af uddannelsesaktiviteterne, og denne forudsætning har til dels vist sig at holde stik, oplyser Lone Lindholt, og hun fortsætter:

- I forhold til uddannelsesprogrammerne blev hele uddannelseskonceptet ved starten af 2007 revideret og gennemførelse heraf sat i gang. For første gang blev de internationale kurser udbudt "til salg", og det gav et positivt resultat både økonomisk og ikke mindst i forhold til et højt og engageret deltagelsesniveau. Samtidig blev der også opstillet kriterier for deltagelse i de forskellige kurser, således at det blev klart for potentielle deltagere, at der kun ville være adgang til "specialkurserne" under forudsætning af et forudgående kendskab til menneskerettigheder, mens basiskurset tilsvarende ville være beregnet på deltagere uden særlig forudgående viden om menneskerettigheder.

I 2007 afholdt I en række kurser for IMR's internationale partnere. Fortsætter det i 2008?

- Ja, vi har evalueret vores erfaringer og i løbet af 2008 vil der bl.a. blive afholdt grundkursus om menneskerettigheder og en gentagelse af kurset "Integrating Human Rights in Development". Herudover vil der blive holdt workshops om bl.a. strategisk planlægning for statspartnere og et refleksions-seminar om krydsfeltet HIV/aids og menneskerettigheder. Disse workshops skal ses som en videreudvikling af specialkurserne, men belært af erfaringerne, med øget fokus på en intens gensidig udveksling mellem deltagerne snarere end en egentlig undervisning. For universitetsprogrammernes vedkommende gennemføres der i både 2007 og 2008 forskellige programmer i Øst- og Vestafrika, Irak og Yemen. I slutningen af 2007 startede to nye programmer inden for dette område i henholdsvis Vietnam og Laos, forklarer Lone Lindholt.

INFO

Læs hele interviewet på
www.menneskeret.dk/om+os/årsberetning

DISKRIMINATIONSSAG

Jensen, Pedersen eller Smith. Hedder du noget 'helt normalt', får du ingen problemer med at benytte SAS's selvbetjenings-check-in i lufthavnen. Har du derimod et fremmedklingende navn, som ifølge SAS hverken lyder skandinavisk eller engelsk, ja så kan du altså se frem til en stikprøvekontrol af dit visum. Men den praksis er ulovlig og diskriminerende, mener Klagekomiteén for Etnisk Ligebehandling, der på baggrund af en passagerklage har behandlet sagen.

- Vi har vurderet, at denne praksis ikke er en nødvendig og hensigtsmæssig metode til kontrol af rejsedokumenter, og at det derfor er udtryk for forskelsbehandling af passagerer på grund af deres navn og dermed indirekte på grund af deres etniske oprindelse, fastslår klagekomiteens formand, professor Claus Haagen Jensen.

I den konkrete sag fra 2007 fik passageren ikke lov til at benytte SAS's selvbetjenings-check-in i Københavns Lufthavn men blev i stedet henvist til skranken. Her fik han at vide, at rejsende med 'mærkelige navne' ikke selv må stå for deres check-in, og at dette i øvrigt var selskabets normale politik. Passageren indgav en klage til klagekomiteén, der sorterer under Institut for Menneskerettigheder, og som indledte en undersøgelse af SAS. Og her viste den efterfølgende gennemgang af flyselskabets praksis for visumtjek, at

virksomheden foretager en såkaldt etnisk profilering af alle sine passagerer. Hvilket altså ifølge komiteén er udtryk for indirekte diskrimination og dermed ulovligt. Samtidig konkluderer komiteén, at SAS's ledelse også har brudt sig mod loven ved at ulovligt at instruere sit personale i at diskriminere. Dette er ifølge komiteén sket, fordi man har bedt medarbejdere om at forhindre rejsende med fremmedklingende navne i at benytte muligheden for selvbetjening. Nu har komiteén henstillet til, at klageren meddeles fri proces, så han kan anlægge sag mod SAS.

INFO

Læs mere om
Klagekomiteen her:
www.klagekomite.dk

ADGANG TIL RETSSIKKERHED

Teamleder
Fergus
Kerrigan
fortæller, at
opbygningen
af en retsstat
dybest set
om justits-
svæsenets
mulighed for
at leve op

til løfterne om principper som lighed for loven og retfærdighed samt om befolkningers tillid til justitsvæsenet og staten. Derfor er det en central antagelse for teamets strategi, at folkeligt ejerskab af mekanismerne til sikring af ansvarlighed i retssystemet er afgørende for både opfyldelsen af menneskerettighederne, og for styrkelsen og levedygtigheden af en retsstat.

I fokuserer på åbenhed og effektivitet i retsmekanismerne og på forebyggende anvendelse af disse mekanismer - hvordan?

- Ja. I samarbejde bl.a. med en Ukrainsk NGO, "Kherson Regional Charity" and, "Health Foundation" og "Redress" og med støtte fra Danmark og Canada afholdt IMR en konference i Kyiv (Ukraine) i marts 2007 med deltagelse af udbydere af retshjælp fra fire kontinenter. Deltagerne diskuterede fremgangsmåder og metoder og vedtog en erklæring om større anerkendelse af retshjælp som en rettighed. Der er planlagt en opfølgingskonference i 2008 med fokus på Afrika.

Hvorfor Afrika?

- I fattige lande med et svagt/under-

udviklet retsvæsen, hvor der i retssager sjældent er adgang til advokatbistand, er en bredere juridisk uddannelsesmæssig indsats juridisk uddannelse og adgang til såkaldte "barfodsjurister" vigtige. NGO'er spiller en vigtig rolle ved at yde retshjælp, og partnerskab mellem det offentlige og det private bør tilskyndes. IMR lægger således vægt på at støtte retshjælpsnetværk som samarbejdspartnere for offentlige institutioner i flere lande, særligt i Afrika.

IMR har arbejdet i Rwanda i mange år og er stadig involveret?

- I januar 2007 offentliggjordes en undersøgelse med grunddata vedr. retshjælp i Rwanda. Yderligere hollandske midler sikrede fortsat støtte til civilsamfundsnetværket "Rwanda Legal Aid Forums" til udgangen af 2009. Forummet arbejder for fælles tilgange til uddannelse og træning, overvågning og evaluering, mekanismer for sagshenvisning og fortalervirksomhed for gunstige vilkår for retshjælp. Det administrerer også en fond, hvor medlemsorganisationer kan søge om støtte til retshjælps projekter.

INFO

Læs hele interviewet på
www.menneskeret.dk/om+os/
årsberetning

Mindeord:

EN ÅNDELIG MENTOR

Det var med stor sorg, at Isi Foighels kolleger på Institut for Menneskerettigheder modtog meddelelsen om hans pludselige død i 2007.

De sidste 10 år af hans liv var han en vellidt, elsket og kompetent medarbejder ved Institut for Menneskerettigheder. Hans akademiske viden understøttede arbejdet i vores forskningsafdeling. Hans praktiske knowhow blev brugt på hans mange rejser til vores udenlandske projekter, hvor man over alt i verden blev beriget af hans evne til at forklare vanskelige, juridiske problemstillinger, så FN- og Europaråds-konventioner stod lyslevende som pejlemærker i hverdagen.

Professor, fhv. minister og dommer Isi Foighel, var en eminent formidler, en fortæller, der gjorde det til en udsøgt oplevelse at lytte til hans taler og gør det til en fornøjelse at læse hans mange bøger. Den seneste bog udkom sommeren 2007. Bogen er en alvorlig påmindelse til os alle om, at vi har et personligt ansvar, når vi står over for valget, om vi vil følge magten eller respektere det enkelte menneskes værdighed. Problematikken var aktuell i 1943, da de danske jøder - heriblandt Isi - stod for at blive deporteret til Tyskland. Enkelte personer fulgte deres personlige værdisæt og satte sig op imod magten for at redde de danske jøder til Sverige.

Isi Foighel var en kolossal humanistisk kraft. Hans kollegaer på Institut for Menneskerettigheder tænker derfor på Isi med dyb respekt, og han efterlader hos os alle et stort savn.

Hvert år i december måned vil IMR afholde en Isi Foighel-forelæsning til minde om denne store menneskerettighedsforkæmper.

Forskningsprojekter 2007

Erik André Andersen:
International strafferet i et historisk og nutidigt perspektiv

Eva Ersbøll:
Dansk indfødsret i international og historisk belysning

Rikke Frank Jørgensen:
Ph.d.-projekt bevilget af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation: Internet - Remixing Offentligt og Privat. Startet i februar 2007.

Peter Vedel Kessing:
Terrorbekæmpelse og menneskeret - med særligt fokus på retten til ikke at blive udsat for vilkårlig frihedsberøvelse og tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling.

Kim U. Kjær:
- En artikel med arbejdstitlen "Soft law i dansk asylret"
- Artikel om en sag, som blev notorisk forkert afgjort såvel af de danske domstole som af EMD
- En opfølgende artikel om PET-proceduren

Ida Elisabeth Koch:
Menneskerettighedernes udelelighed - socio-økonomiske rettigheder som elementer i civile og politiske rettigheder

Stéphanie Lagoutte:
- Det Europæiske menneskerettigheds system - Reformen af den Europæiske menneskerettighedsdomstol
- "Processualisering" af menneskerettigheder indenfor det Europæiske menneskerettigheds system
- Religion og menneskerettigheder - Forholdet mellem religionsfrihed og andre menneskerettigheder
- Metodologiske overvejelser om menneskerettigheds forskning - jura, juridisk pluralisme og tværfaglig tilgang

Eva Maria Lassen (Forskningschef):
- Skabelsen af Verdenserklæringen i 1948
- Menneskerettighedernes historie i Danmark fra 1946 til i dag
- Religionsfrihedens grænser i et dansk og europæisk perspektiv

Maria Ventegodt Liisberg:
Skandinavisk handicap lovgivning og politik på arbejdsmarkedet - analyse og forslag til reform

Henrik Nielsen:
- Menneskerettighedsarbejde i såkaldt skrøbelige stater
- Kapacitetsopbygning indenfor menneskerettighedsarbejdet i Afrika

Hans-Otto Sano:
- Rettighedsbaseret udvikling
- Metodeudvikling af menneskeretsindikatorer

Line Vikkelsø Slot:
Ph.d.- projekt: En sociologisk undersøgelse af den institutionelle diskriminations karakter og omfang i relation til formidlingen af lære- og praktikpladser

Peter Scharff Smith (Forskningschef):
- Når straffen rammer uskyldige - Børn af fængslede, deres problemer og menneskerettigheder
- Isolationsfængslingens historie og skadevirkninger
- Fængsler og menneskerettigheder

Hatla Thelle:
Retshjælp og klageadgange i Kina

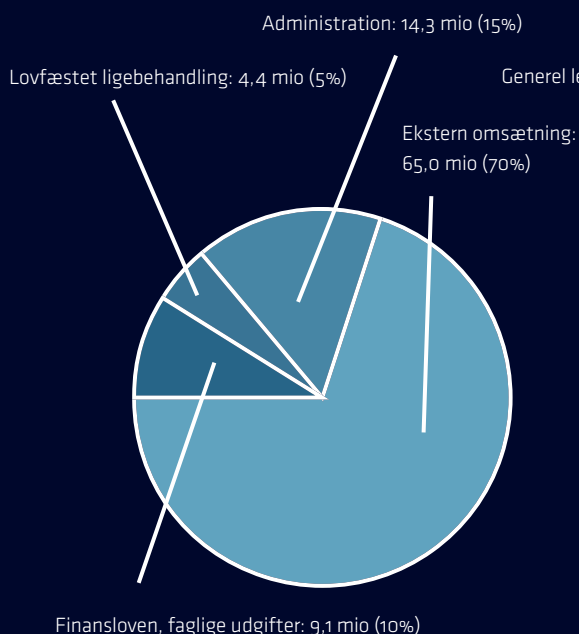
INFO

Læs mere om IMR's forskning på www.menneskeret.dk/forskning

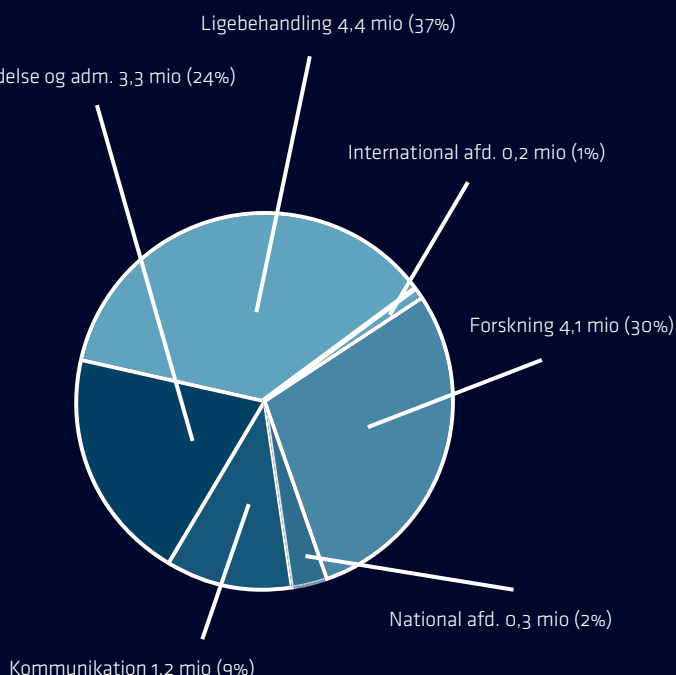
ØKONOMI

Den samlede omsætning i 2007 på 92,8 mio. kr. fordelte sig med ca. 27,8 mio. kr. på det nationale arbejde, og ca. 65,0 mio. kr. på det internationale arbejde.

Finanslovsmidler vs.ekstern omsætning og administration.

Forbrug af finanslovsmidler til faglige formål og ligebehandlingsaktiviteter 2007, 13,5 MIO DKK fordelt på formål.

Tak for bidrag og samarbejde i 2007 til:

ADI, Association for Democratic Init.	LO, Landsorganisationen i DK
British Council	Meda Trade Co.
British Embassy	National Endowment for Democracy, Washington
Danfoss A/S	Nordic Consulting Group
Danida	Norsk Center for MR
Dansk Industri	Novartis Stiftung
Dansk Shell	Novo Nordisk A/S
Den Kgl.Danske Ambassade, Kabul	OHCHR
Den Kgl.Danske Ambassade, Katmandu	OSCE
Den Kgl.Danske Ambassade, Managua	OSI Assistance Foundation
Den Kgl.Danske Ambassade, Maputo	Politiken Fonden
Department for Auswaert.Angelegenheiten, Bern	Politiskolen
Department of Foreign Affairs, Dublin	Rigspolitichefen
ECMI	REDRESS Trust
Egmont Fonden	Rockwool Fonden
E&V Husmans Fond	Shell International
EU	SIDA
Folkekirkens Nødhjælp	Socialministeriet
Forskningsrådene	Stevns-gade Skole
Hagens Legat	Tryk Fonden
Hermod Lannungs Fond	Udenrigsministeriet
International Media Support	Undervisningsministeriet
IOM, International Organisation for Migration	UNDP
JT Venture Lagos	UNHCR
Københavns Kommune	Universite Catholique Louvain
L.Zeuthens Mindelegat	WHO
	Aarhus Universitet

FAKTA OM IMR

Forsknings- og udredningsvirksomhed

Antal forskere, eksternt finansierede

4 Forskere ansat ved IMR med eksternt finansiering af løn på minimum 50%

Antal tilknyttede gæsteforskere og studerende

1 gæsteforsker

Antal Research Partnere og EMA studenter

8 forskere finansieret af Research Partnership Programme samt studerende under European Masterprogramme

Landekontekstrapporter og -strategier

Alle væsentlige rapporter og strategier inkl. større programdokumenter indeholdende væsentlige analytiske elementer, udgivne (hjemmeside eller andet)
6 rapporter

Projekt- og programvirksomhed

Antal igangværende partnerskabsprojekter og programmer

54 Projekter og programmer, der implementeres i samarbejde med en partner – ikke konsulentvirksomhed

Antal udgivne eval./reviews af partnerprog.

4 Evaluering gennemført af eksterne. Udgivne reviews, dvs. fremadrettet undersøgelse foretaget af eksterne eller internt i IMR – ofte udgivet på hjemmeside.

Antal succesfulde projektansøgninger

12 Projekt- og programansøgninger godkendt af den relevante donor

Antal strategiske samarbejdsaftaler indgået

Omfatter strategiske samarbejdsaftaler med alle typer institutioner inklusiv 'co-partnere' på programmer, men ikke samarbejdsaftaler (Cooperation Agreements med lokale partnere)
4 samarbejdsaftaler

Antal større dokumenter udarbejdet i samarbejde med partnere

Omfatter strategier, undervisningsmaterialer, analyser, manualer etc.
7 dokumenter

Konsulentvirksomhed og øvrige eksternt finansierede projekter

Antal igangværende konsulentopgaver og rekvirerede opgaver

54 Konsulentopgaver og rekvirerede opgaver. Specifikke opgaver – typisk af kortere varighed – og på rent forretningsmæssige vilkår

Antal igangværende øvrige eksternt finansierede projekter

34 Eksternt finansieret projekt

Konference-, seminar- og foredragsvirksomhed

Antal afholdte konferencer og seminarer – danske

53 Konferencer og seminarer afholdt i Danmark, hvor IMR er arrangør eller medarrangør

Antal afholdte konferencer og seminarer - internationale

35 Konferencer og seminarer afholdt i uden for Danmark, hvor IMR er arrangør eller medarrangør

Antal konferencer og seminarer, hvor IMR er inviteret som paneldeltager, discussant, ordstyrer, osv.

46 Konferencer og seminarer, hvor en IMR ansat er specifikt inviteret som aktiv deltagende. Ikke foredrag eller forelæsninger. Både deltagelse i Danmark og internationalt.

Antal foredrag og forelæsninger, eksterne/danske

66 Foredrag og forelæsninger afholdt i Danmark, hvor IMR ikke er arrangør eller medarrangør

Antal foredrag og forelæsninger, eksterne/ internationale

40 Foredrag og forelæsninger afholdt uden for Danmark, hvor IMR ikke er arrangør eller medarrangør

Offentlige møder: 7

Besvarelse af offentlige e-mail henvendelser: 212

Faglige medlemskaber og netværk

Antal medlemskaber af internationale delegationer, arbejdsgrupper, netværk el. udvalg
27 medlemskaber

Antal medlemskaber af nationale delegationer, arbejdsgrupper, netværk el. udvalg
24 medlemskaber

Antal medlemskaber af nationale bestyrelser
10 medlemskaber

Antal medlemskaber af internationale bestyrelser
13 medlemskaber

Antal medlemskaber af lovforberedende udvalg
2 medlemskaber

Uddannelses- og undervisningsvirksomhed

Afholdte kurser og workshops, danske
74 kurser

Antal undervisningsgange på IMR kurser af IMR medarbejdere, danske
70 undervisningsgange

Antal kursisdage, danske
Antal kursisdage på kurser med nationalt sigte, dvs. rettet mod danske forhold.
15 kursisdage med 351 deltagere

Antal afholdte kurser og workshops, internationale
28 kurser/workshop

Antal deltagere på kurser og workshops, internationale
10 kurser med i alt 474 deltagere

Antal kursisdage, internationale
83,5 kursisdage på kurser med internationalt sigte, dvs. rettet mod internationale forhold.
Antal deltagere: 1346

Antal undervisningsgange på IMR kurser af IMR medarbejdere, internationale

Alle typer undervisning og forelæsning på kurser og workshops med sigte på internationale forhold og hvor IMR er arrangør eller medarrangør.
42 undervisningsgange

Antal kurser og workshop med internationalt sigte med IMR partnere som arrangør eller medarrangør Afholdt udenfor Danmark
43 workshops/kursus

Klagebehandling

Samlet antal konkrete klager modtaget: 32
Samlet antal sager iværksat på eget initiativ: 3
Antal udtalelser fra Klagekomiteen: 13

Informationsvirksomhed

Antal medieomtale, TV og radio: 72
Antal medieomtale, skrevne presse: 603
Antal udgivne publikationer: 18
Antal solgte publikationer: 303
Antal nyhedsomtale på internationale hjemmesider: 64

Antal besøg på hjemmesider

menneskeret.dk	372293
nhri.net	76374
humanrights.dk	247892
Klagekomiteen, Ligebehandling	6594
miapris.dk	24926
mangfoldighed.dk	10589

I alt **738.668**

Institut for Menneskerettigheder (IMR) blev oprindeligt oprettet som Det Danske Center for Menneskerettigheder ved en folketingsbeslutning den 5.5.1987. IMR skiftede i 2003 status ved lov nr. 411 om etablering af Det Danske Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder fra 1.1.2003.

Instituttets arbejder henholder sig til FN's Paris Principper om nationale menneskerettighedsinstitutioner, og IMR's virksomhed omfatter forskning, information, uddannelse, projektaktiviteter og dokumentation om danske, europæiske og internationale forhold. IMR er et dansk centrum for viden om menneskerettigheder, og samarbejder med ngo'er og offentlige myndigheder i Danmark og i andre lande samt med mellemstatlige organisationer som fx Nordisk Råd, Europarådet, EU og FN.

Bestyrelse

Bestyrelsesformand:

Jens Elo Rytter, lektor, Københavns Universitet

Jonas Christoffersen, lektor, Københavns Universitet

Helle Porsdam, professor, Rektorkollegiet

Sune Skadegård Thorsen, advokat, Advokatrådet

Steen Schaumburg-Müller, lektor, Aarhus Universitet

Karen Ellemann, venstre

Henrik Dam Kristensen, Socialdemokratiet

Bent Christensen, Mellempopleligt Samvirke

Bodil Folke Frederiksen, lektor, Roskilde Universitetscenter

Fakhra Mohammad, rep. Dokumentation - og

rådgivningscentret om racediskrimination

Tove Møller Pedersen, Kvinderådet

Erik André Andersen, medarbejderrepræsentant,

Institut for Menneskerettigheder

Kjeld Holm, biskop

Muhsin Türkyilmaz, Rådet for Etniske Minoriteter

Rådet

Rådet består af ca. 80 repræsentanter fra organisationer, ministerier, politiske partier og enkeltpersoner.

Formand *Leo Bjørnskov*

Næstformand *Aase Rieck Sørensen*

Suppleanter til bestyrelsen

Bent Christensen, Mellempopleligt Samvirke

Tove Møller Pedersen, Kvinderådet

IMR ledelse

Direktør *Morten Kjærum*

Afdelingsleder, national afd., *Birgitte Kofod Olsen*

Afdelingsleder, international afd., *Birgit Lindsnæs*

Informationschef *Klaus Slavensky*

Forskningschef *Eva Maria Lassen*

Forskningschef *Peter Scharff Smith*

Afdelingsleder, Human Rights & Business, *Margaret Jungk*

Økonomi- og administrationschef *Peter Flindt*

Institut for Menneskerettigheder

Strandgade 56

DK-1401 København K

Tel: (+45) 32 69 88 88

Fax: (+45) 32 69 88 00

Mail: center@humanrights.dk

www.menneskeret.dk

www.humanrights.dk

Åbningstider

Mandag-torsdag fra kl. 9:00-16:00

Onsdag fra kl.10:00-16:00

Fredag fra kl. 9:00-15:00

Biblioteket er åbent

Mandag, onsdag, torsdag, fredag kl. 10:00-15:00 Tirsdag kl.13:00-18:00

NB: Juli og august:

Mandag-fredag kl. 10:00-12:30

Besøg: Wilders Plads 8 K, 1.sal Christianshavn

Tel: (+45) 32698676

www.menneskeret.dk/bibliotek

Redaktion

Klaus Slavensky (ansv.), *Ditte Goldschmidt*,

Martin Lassen-Vernal, *Brendan Sweeney* og *Charlotte Trolle*.

Art direction/design: **DETUSCH&LUBA**

Tryk: Handy-Print A/S, Skive, Danmark

Foto

Hagen Bogdanski

Miroslav Ferkuniak

Stig Stasig

Tobias Selnæs Markussen

Bjarne Stæhr

Scanpix

Jerry Bergman

Simon de Tusch-Lec

Louis Paldrup

